

TEVHİDİ YAYAN HANEFİ ALİMLERİ
الأحناف ينشرون التوحيد - لغة تركية

Doktor/Fehd Bin Nâsir el-Cedîd.

ح) فهد ناصر ابراهيم الجديد ، ١٤٤٤ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الجديد ، فهد ناصر ابراهيم
الأحناف ينشرون التوحيد : تركي. / فهد ناصر ابراهيم الجديد ؛
مؤسسة دار السلام ـ الرياض ، ١٤٤٤ هـ
٦٧ ص ؛ .. بسم

ردمك: ٢-٢٢٢٧-٤-٠٣-٦٠٣-٩٧٨

١- التوحيد أ. مؤسسة دار السلام (مترجم) ب. العنوان
ديوي ٢٤٠
١٤٤٤/٤٦٢

رقم الإيداع: ١٤٤٤/٤٦٢
ردمك: ٢-٢٢٢٧-٤-٠٣-٦٠٣-٩٧٨

شركاء التنفيذ:

المحتوى الإسلامي

رواد الترجمة

جمعية الريوة

دار الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص.

Telephone: +966114454900

@ ceo@rabwah.sa

P.O.BOX: 29465

RIYADH: 11557

www.islamhouse.com

Mukaddime (Önsöz)

Müslümanlar, faziletli üç asırda Allah'ın kitabı ve Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine göre doğru bir tevhid inançıyla yaşadılar. Bu dönemde o akidenin tanımlarını yazmaları gerekli görülmemiştir. Allah Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: **«İnsanların en hayırlıları benim asırda yaşayanlardır. Sonra bunları takip edenlerdir, sonra da bunları takip edenlerdir. Sonra da öyle bir topluluk gelir ki, şahitliği yeminin önüne yeminde şahitliğinin önüne geçer.»** [Buhârî rivayet etmiştir]. Faziletli/gözde üç asırdan sonra bâtil ehli gelip İslâm ümmetinin itikadını izlediği doğru yoldan saptırmaya başladı. Şeytan onlara bid'at amelleri süslü gösterdi ve onlarda bunu güzel amel sandılar. Vefat eden salih kimselerin kabirleri üzerine türbeler yaptılar. Sonra gelen nesiller bu salih kimselerin kabirleri yanında Yüce Allah'a dua etmeye başladılar. Sonra Müslümanları saptırma girişimi devam etti. Sonra başka bir topluluk gelip, bu kabirde yatanların, bela ve musibet zamanında dua edilmesi gereken evliyalar olduğunu iddia ettiler. Böylece İslâm ümmetine şirk girdi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Sevbân -radiyallahu anh-'ın rivayet ettiği bir hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur: **«Ümmetim için korktuğum hususlardan biri de (hak yoldan) saptıran imamlardır. Ümmetimden bazı kabileler putlara tapacak, ümmetimden bazı kabileler de müşriklere katılacak.»** Sahîh-i İbn Mâce

İslâm ümmetinde şirki yayan bu sapık imamların varlığına rağmen, dinin hükümlerini şirkin pisliklerinden temizleyen salih imamlar da vardır. Allah Teâlâ için inanılması gereken gerçek tevhid inancını yaydılar. Bu ıslah edici imamlar arasında çok çaba sarfeden ve

başarılı ameller sergileyen, tevhidi insanlar arasında yayan, şirk karşı uyarıda bulunan ve şirk giden yolları kapatan Hanefi alimler de vardır.

Yüce Allah, ümmetin Hanefi alimlerinin doğru tevhid inancını yayma, şirk ve sapkınlıklara karşı uyarıda bulunma çabalarını saygıdeğer okuyucuya ulaştırmak için bu satırların yazarına ayrıntılı bir bilgi sunmasını kolaylaştırdı.

Hicrî 01/04/1442

Birinci Bölüm: Temel Tanımlar: Tevhid, İbadet ve Şirk

Tevhid ve ibadet, yalnızca Allah'a ibadet anlamına gelen eşanlı terimlerdir ve her Müslüman bunları bilmeli ve bunlara iman etmelidir. Şirk bunların zıddıdır ve her Müslümanın da şirke düşmemesi için bunu bilmesi gerekir. Bu bölümde Kabirperestlere göre tevhid, ibadet ve şirk tanımlanacak, daha sonra onlara cevap verilecektir. Hanefi alimlerine göre tashih etme, rasûllerin -aleyhime's-salâtu ves'selâm- Yüce Allah'tan getirdikleri gibi anlatılacaktır.

İlk konu: Tevhid/Birlemek

Dilbilimcileri tevhidi şu şekilde tanımlamışlardır: Bir şeyin tek olduğuna hükmetmek¹.

Kabirperestlerin Tevhid Tanımları:

Kabirperestler, tevhidi tanımlamaya ve onu sadece Allah'ın fiilleriyle sınırlamaya çalışmışlar ve o tarife kulların fiillerini katmamışlardır. Bu Kabirperestlerin tanımları arasında şunlar vardır:

Tevhid: Allah Teâlâ'nın yaratma ve yönetmede tek olduğuna ve Allah'tan başka fâil/işleri yapan olmadığına inanmaktır.²

Tevhid: Allah zâtında birdir, O'nun ortağı yoktur, sıfatlarında birdir, eşi yoktur ve fiillerinde ortağı yoktur.³

¹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 84.

² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 95. İhyâu'l Makbûr Li-Ahmed el-Gımârî: 29.

Tevhîd: Allah zatında birdir, sıfatlarında birdir ve O kendi eserlerinin yaratıcısıdır.⁴

Tevhid: Allah'ın zâtında ve alemleri yaratmada birliğin tasdik edilmesi ve O'nun kâinatın kaynağı/yetkin makamı olduğu ve her gayenin varış yeri olduğunu tasdik etmektir. Zaten Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in gönderilmesinin gayesinde buydu.⁵

Hanefi Alimlerine Göre Tevhidin Tanımı:

Hanefi alimlerine gelince, onlar çok çalışarak Yüce Allah'ın yaratma, rızık, idare etme, diriltme, öldürme, fayda ve zarar fiillerini içeren ve kulların dua, secde, rükû, yardım dileme, imdat dileme, kurban ve adaktaki fiilleri gibi kapsamlı bir tevhid tanımı yazdılar. Yani, Allah'ın fiillerinde birleşmesi; Allah'tan başkası yaratamaz, Allah'tan başkası rızık veremez, işleri Allah'tan başka kimse yönetemez ve Allah'tan başka hiç kimse yaşatmaz ve öldürmez. Aynı şekilde, kullarının fiillerinde Allah'ı birlemek; Allah'tan başkasına dua edilmemesi, Allah'tan başkasına secde edilmemesi, Allah'tan başkasına rükû edilmemesi, kulların güç yetiremediği hususlarda Allah'tan başkasından medet ummamaları ve yardım dilememeleri, Allah'tan başkası adına kurban kesmemeleri ve Allah'tan başkasına adak adamamalarıdır. Bu ilim adamları arasında şunlar vardır:

³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 95. Berâetu'l Eşariyyîn Libni Merzûk: 164 ve Et-Teveşşül: 95.

⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 95. Dav'u'l-meâlî Lil-Kârî:13. Şerhu'ul Bâbertî: 29, En-Nâimî Lit-Tahâviyye: 47

⁵ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye:95. Risâletü't-tevhîd Liş-Şeyh Muhammed Abduh:43

İmam Tahâvî (Vefatı Hicrî 321/ Miladi 933) Hanefilerin üç imamının akidesini beyanında: Ebû Hanîfe (Vefatı Hicrî 150/ Milâdi 767), Ebû Yûsuf (Vefatı Hicri 182/ Miladi 789) ve Muhammed Bin Hasen eş-Şeybânî (Vefatı Hicri 1897 Miladi 805) -rahimehumullah- tevhîdi tarif ederken şöyle demiştir: Allah'ın tevhidinde, Allah'ın muvaffak kılmasına inanarak diyoruz ki: Allah birdir, ortağı yoktur, O'nun benzeri yoktur, O'nu hiçbir şey aciz bırakamaz ve O'ndan başka ilah yoktur⁶.

İmam Veliyyullah Dehlevî şöyle demiştir (Vefatı Hicrî 1176- Miladi 1762), Fetenî de ona tabi olmuştur. (Vefatı Hicrî 1327- Miladi 1909): Tevhid: Cenâb-ı Hakk'ın varlığının zaruretine ve göklerin, yerin ve diğer bütün zâtların yaratılışının sadece Allah -Subhânühû ve Teâlâ-ya ait olduğuna iman etmektir. Aynı zamanda göklerin, yerin ve ikisi arasındakilerin işlerinin idaresinin sadece Allah Teâlâ tarafından yapıldığına iman etmektir. O'ndan başka hiçbir yaratan, yoktan var eden ve işleri çekip çeviren yoktur ve Allah Teâlâ'dan başka ibadete lâyık hiçbir ilah yoktur.⁷

Nâsırî (Vefatı Hicrî 652- Miladi 1254), İbn el-İz (Vefatı Hicrî 792- Miladi 1390), El-Kârî (Vefatı Hicrî 1014- Miladi 1605) şunu zikretmişlerdir: (Tevhid üç şeyi içerir: Allah'ın rabliğini, sıfatlarını ve uluhiyetini.)⁸.

Profesör Ebu'l-A'lâ Mevdûdî⁹(Vefatı Hicrî 1399- Miladi 1979) şöyle demiştir: Allah'tan başka hak ilah yoktur ifadesinin anlamı: İnsanların

⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 88. Et-Tahâviyye: 17, En-Nûr el-Lâmi' Şerh'un-Nâsırî: 18, Serh'ul-Bâbertî: 28, Şerh'ul-Guneymî: 47, Serh Muhammed Tayyib: 30. Şerhu Hâlis: 3.

⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 89. Hucetullah-i Bâliga: 1/59. Feydur-Rahmân:15.

⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 90. en-Nûr el-Lâmi': 18/23, Şehu't-Tahâviyye: 74. Minehu'l Ezher: 14 Dav'u'l Meânî: 10.

ibadet edeceği ve kendisine secde edilerek itaat edilip ibadet edilmeye layık Allah'tan başka hiçbir varlık yoktur. Bu kâinatın O'ndan başka sahibi ve hükümdarı yoktur. Her şey O'na muhtaçtır ve O'nun yardımına mecburi olarak ihtiyaç duyar.¹⁰

İkinci Konu: İbadet

Dil bilimcilerine göre ibadetin beş anlamı vardır: Boyun eğme, zillet, itaat, kölelik ve zühd.¹¹

Kabirperestlere Göre İbadetin Tanımı:

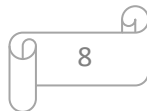
Kudâî şöyle demiştir (Vefatı Hicrî 1336- Miladi 1918): Şeriata göre "ibadet" terimi kapsamına tevessül, yardım istemek ve diğer şeyler girmez. Bilâkis bunlar ibadete benzemez. Zira hürmeti gösteren her şey, o yüce varlığın rabliğine veya ona mahsus sıfatlarından birine iman etmedikçe, ibadet sayılmaz.¹²

⁹ Hindistan Yarımadası'ndaki İslâmî grubun kurucusu Ebu'l-A'lâ b. Ahmed el-Hindî. Hanefi idi, fakat taassub ehli ve zemmedilen taklitleri nedeniyle Hanefilerin düşmanıydı. Tasavvufçulara karşı katıydı ve bazı konularda yaşadığı çevreye göre Mâturidiliğe göre hüküm vermeye meyilliydi.

¹⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 91. Mebâdi'il İslâm: 80.

¹¹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 311.

¹² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 290. el-Berâhînus-Sâtia': 381. el-Furkân:111. er-Rad alâ ba'dı el-Mübtediati Lil-Fâsî: 10. İzhârul' Ukûk isimli kitabın dipnotu ve İbn Merzuk'un Berâetu'l Eşaryyîn isimli eseri: 89. Et-Tevessül Lil-Fıky:16. Keşfu'n-nikâb Lil-Nakavî: 45. Cevâzu't-Tevessül Lil-Dahlan: 52. Kuvvetu'difa': 53.

Fıkı demiştir ki: (Bilâkis, Müşrikler, putlarına secde ettikleri için, tabi oldukları şeylerin rabliğine, kendi başlarına yarar ve zarar sağladıklarına, Yüce Allah ile birlikte iradelerinin etkili olduğuna inandıkları için haniflik dininden çıkıp kafir oldular. Biraz önce zikretmiş olduğumuz hususlara itikat edilmediği sürece Allah'ın salih dostlarına hürmet ve teslimiyet, ibadet sayılmaz.)¹³

en-Nekavî ¹⁴ (Vefatı Hicri 1289 -Miladi 1872) şöyle demiştir: (Peygamberlerin ve salihlerin kabirlerini ziyaret eden, onları yüce sayan, kabirlerini öpen, etraflarında tavaf eden ve (bereket umarak) ellerini süren Müslümanların hiçbiri; bu peygamberlerin ve salihlerin veya kabirlerinin tapılması gereken ilahlar olduğunu yahut Allah Teâlâ'nın ortakları olduğunu veya Allah'tan başka rabler olduğunu düşünmez. Bilâkis onlar, O'nun hükümlerine, O'nun emirlerine uyan, O'nun yolunda ve O'nun kelamının en yüce olması için canlarını ve mallarını verenlerdir. Allah onları Cennet'ile şereflendirdi ve onları kendi yanında aziz kıldı. Bu yüzden onlar bizim hürmetimize, onlara tabi olmamıza ve onlara teslimiyete lâyıktırlar. Bilâkis, O'na itaat etmeleri, O'nun sünnetine uymaları ve O'nun yolunda cihad etmelerinden dolayı Aziz ve Celil olan Allah'ın katında onların itibar ve dereceleri olduğunu öğrendiğimiz zaman, biz de onlardan bizim için Allah'a dua etmelerini istiyoruz ki, Allah onların duaları aracılığıyla bizim ihtiyacımızı gidersin. Bunda küfür ve şirkten bir şey yoktur.)¹⁵

¹³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 294. et-Tevessül vez-Ziyâra Lil-Fıkı: 16

¹⁴ Ali el-Nakkî bin İbrahim el-Nekavî, Irakî el-Necefî, Rafizî putperestdir. el-Beyt al-Ma'mûr Fî İmârati el-Kubûr isimli kitabın yazarıdır. Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1818].

¹⁵ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 293. Keşfu'n Nikâb: 44.

Hanefi Alimlerine Göre İbadetin Tanımı:

Hanefi alimleri, ibadeti tanımlamak için bir dizi terimden bahsetmiştir, onlardan bazılarını zikredeceğiz:

İbadet: İlahın sebepler üzerinde bilgi ve tasarrufta görünmeyen bir otoriteye sahip olduğuna dair inanç ve histir. Bu otorite ile zarar ve fayda vermeye güç yetirir. Her dua, hamd ve tesbih bu inançtan doğar: O inanç da, ibadettir.¹⁶

İbadet: Kalplerin ilahın/mabudun büyüklüğünün farkında olmasından kaynaklanan, sonuna kadar bir teslimiyet şeklidir.¹⁷

İbadet: Yüce Allah'ın rızası ve ahiret için Allah'ın ve Rasûlünün emrettiğini yapmak ve haram kıldığını terk etmektir.¹⁸

İbadet: Sevgi, teslimiyet, korku, umut ve itaatin mükemmelliğini birleştiren bir ifadedir.¹⁹

İbadet: İbadet edenin ibadet ettiği ilaha karşı boyun eğmesiyle beraber, ilahına olan nihai sevgisidir.²⁰

Hanefi alimleri, zikredilen bu terimlerle ibadetin üç temel esasa dayandığını teyit ederler. Bunlar sevgi, umut ve korkudur. Kabirperestler,

¹⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 318.) İmdâd el-Müftîn Lit-Tehânevî: 6/88.

¹⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 312. Miftâhu'l-Cenne Lil-Hacendî: 65.

¹⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 319. Fethu'l-Mennân: 442.

¹⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 321. el-Basâir: 78. Semt ed-Dürer: 20.

²⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 312. et-Tibyân Lil-Rüstemî: 81.

ölüler için dua ederken ve onlardan yardım dilerken kullandıkları "Ey Ali, ey Hüseyin, ey gavs, ey şeyh sözlerinin hepsi ibadettir ve tek ve Samed olan Allah'tan başkasına yapılmaz. Kim, Allah'ı bıraktıpta peygamber ve salihlerden birine dua ederse, Allah'a bir ilah ortak koşmuş olur.

Üçüncü Konu: Şirk

Dil bilimciler, şirki tarif ederken şöyle dediler: Maddi veya manevi bir meselede, iki şeyden birinin veya daha fazlasının birbirine karışmasıdır.

Kabirperestlere Göre Şirkin Tanımı:

Kabirperestler, tevhidin tanımında saptıkları gibi, şirkin tanımında da sapmıştır. Kabirperest davetçileri, şirkin Rablik ile sınırlı olduğunu iddia ederek şöyle demişlerdir. Şirk; kulun yaratmada, rızıkta, idarede, diriltmede ve öldürmede Allah'a ortak koşmasıdır ve bu ortak koştuğu varlığın kendi başına yarar ve zarar verdiği bir inanca sahip olmasıdır.

Allah'tan başkası ile bu inancın eşlik etmediği her muamele ibadet değildir. Secde, yardım istemek, adak, kurban ve diğerleri de olsa şirk değildir. İşte kabirperest akidesinde şirk tanımının özeti budur.²¹

²¹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 360. Kabirperestlerin telif ettikleri kitaplara bakınız: "Keşfu'l-İrtiyâb Lil-Âmilî": 105. "Keşfu'l-Nikâb Lil-Nekavî": 44. "Keşfu'l-Esrâr Lil-Humeynî" K 27. "Menhecur-Raşâd Lin-Necefî": 29. "el-Berâhîni el-Celiyye lit-Tabatabâî":32. el-Berâhîni es-Sâtia Lil-Kudâî": 375. "et-Te vessül Libni Merzûk": 20. "Makâlâtu ed-Decvî": 1/162. "Hakîkatu et-te vessül Li-Mûsa" :141. "el-Mefâhîm Lil- Mâlikî": 49. "el-İfhâm ve el-İhâm Li-Muhammed Zeki": 33. "er-Rad el-Muhkem Lir-Rifâî": 90.

Hanefi Alimlerine Göre Şirkin Tanımı:

Hanefi alimleri şirki tanımlamış ve şöyle demişlerdir:

İmam İbn Ebî'l İz el-Hanefi (Vefatı Hicrî 792- Miladi 1390) -Allah ona rahmet eylesin-: Salih kimselerin Allah katında şefaathçi olduklarına inanmak ve onları Aziz ve Celil olan Allah'a vesile kılmaktır. İbadetleri bu asıl üzeredir ve Arapların şirklerinin kökeni de budur. Çünkü müşrik Araplar, yaratmada ve yönetmede putların Allah'a ortak olduklarına inanmıyorlardı. Rububiyet tevhidini, Yüce Allah için kabul ediyorlardı.²²

İmam Veliyyullah ed-Dehlevî (Vefatı Hicrî 1176- Miladi 1763) -Allah ona rahmet eylesin- (Şirkin Hakikati: Bir kimsenin, bazı tazim edilen şahsiyetlerden keramet, çokça ibadet etme ve benzeri harkulade şeylerin sadır olması, insan cinsinde alışık olunmayan kemal sıfatlarından biri ile vasıflandırıldığı için olduğuna inanmasıdır. Bilakis bu vasıflar övülen yüce varlığa aittir. İlahlığını başkasına bırakması dışında- başka kimsede bulunmaz. Bununda olması düşünülemez. Bu ve benzeri hususlar bu inanç sahibinin inandığı hurafelerdir. Müşriklerin şöyle telbiye getirdikleri varid olmuştur: " Buyur Allah'ım buyur, Senin hiçbir ortağın yoktur. Yalnız bir ortağın vardır ki, onun da bütün yetkilerinin de sahibi sensin." O'nun yanında kendini en düşük derecede görür ve "Allah Teâlâ'ya ibadet eder gibi ona ibadet eder.)²³

İmam Şâh Abdülkâdir ed-Dihlevî şöyle demiştir (Vefatı Hicrî 1230- Miladi 1815): (Şirk: Allah'tan başkasının -her şeyi bildiğine, her şeyi yaptığına, bir kişinin elinde hayır ve şerrin olduğuna veya secde, ihtiyaçlarını giderme ya da falancanın kainatta tasarruf hakkının olduğuna

²² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 361. Şerhu't-Tahâviye:20.

²³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 362. Huccetullah: 1/61.

inanmak gibi Allah'tan başkasına yakışmayacak şekilde o kişinin tazim edilmesine inanmaktır.²⁴

Ebü'l-Hasan Ali en-Nedvî şöyle anlatılır: (Bil ki şirk, insanın sadece birisini Allah'a tercih etmesi veya Allah ile onun arasında hiçbir fark olmadığını söylemesi değildir. Aksine şirkin gerçeği, insanın, Allah'ın kendine özgü kıldığı sıfatlar ve kendine ibadete alamet kıldığı şeyleri, mesela insanların birisine secde, onun adıyla nezirde bulunma, onunla darda kalınca istiğasede bulunma, onun her yerde hazır ve nazır olduğuna inanma, onun tasarruf kudretine sahip olduğunu kabul etme gibi şeyleri başkasına tahsis etmekle de şirk gerçekleşmiş olur. Böyle bir davranışta bulunan da müşrik olur.)²⁵

Şunu belirtmek gerekir ki, Hanefi alimleri de dahil olmak üzere Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat alimleri; bir kişinin İslâmını bozan kendisini dinden çıkaran şeyleri işlese dahi kendisine hüccet ikame edilmeden kafir olduğuna hükmetmezler.

Mahmûd Şükrî b. Abdillâh b. Mahmûd el-Âlûsî (Vefatı Hicrî 1342- Miladi 1924): (Müslüman hatta alim olan bir kişi bile, bilmeden çeşitli şirk türlerine düşebilir. Bu yüzden tövbe etmesi için uyarılmalı ve kendisine bunun şirk olduğu öğretilmelidir. Cehaletinden dolayı kâfir sayılmaz. Bu, ona karşı tam anlamıyla hüccet ikame etmek ve delili açıklığa kavuşturmak içindir.)²⁶

²⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 364. Mevdiu'l Kurân: 1/105.

²⁵ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 365. Risâletu't-Tevhîd Lin-Nedvî: 32.

²⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 535. Gâyetu'l Emâni: 1/298.

Ayrıca şunları da söylemiştir: Tevhid ehli, Allah Teâlâ ve Rasûlü - sallallahu aleyhi ve sellem-'in bir şahsın kâfirliğine hükmetmesi haricindeki hiçbir kimsenin kâfir olduğuna hükmetmezler.²⁷

Dördüncü Konu: Çağdaş (günümüz) Kabirperestlerin Şirki, İlk Putperestlerin Şirkinden Daha Şiddetlidir

Bağdat Hanefi müftüsü İmam Mahmûd el-Âlûsî (Vefatı Hicrî 1170- Miladi 1757): Allah Teâlâ'nın şu ayetinin: {Allah'ın dinine sarılarak O'na yalvarırlardı} [Yûnus Sûresi: 22] tefsiri hakkında şöyle demiştir: Ayet, Müşriklerin [daha önce gelmiş olanların] bu durumda [sıkıntıda] Allah Teâlâ'dan başkasına yalvarmadıklarını gösterir. Ve sen bu konuyu iyi bilmektesin ki, bugün insanların [Kabirperestlerin]- karada veya denizde ciddi bir mesele olduğunda, büyük bir talihsizlik başlarına gelmesi durumunda- zarar vermeyen ve fayda sağlamayan, görmeyen ve duymayanlara dua ederler. Onlardan bir kısmı Hızır'a ve İlyas'a dua eder, onlardan öylesi vardır ki, ümmetin şeyhlerinden bir şeyhe dua eder, yalvarışını ve duasını Yüce Allah'a has kılan kimseyi görmezsin. Bu onun aklından bile geçmez. Şayet sadece Yüce Allah'a dua etse, bu sıkıntılardan kurtulacaktır. Yüce Allah'a andolsun ki: Söyle bana, [sıkıntı zamanlarında yardım istemekte] iki gruptan [Kabirperestlik ve putperestlik] bu konuda hangisi en doğru olanı yapmaktadır? Ve dua edenlerden [sıkıntıda Allah'a yalvaran Müşrik veya sıkıntıda ölüye yakaran Kabirperest] hangisi daha doğrudur? Cehalet rüzgarlarının esip geçtiği ve [içinde] dalalet dalgalarının üzerlerine çarptığı bir zamanda şikâyetlerimiz Yüce Allah'adır. Şeriat gemisi delindi ve kurtulmak için Allah'tan başkasından yardım dilemesi bahane

²⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 536. Fethu'l-Mennân: 494.

edildi. Bilenler için iyiliği emretmek meşakkatli oldu ve çeşit çeşit ölümler kötülükten menetme arasına girdi.²⁸

Allâme Muhammed Sultân el-Ma'sûmî el-Hacendî (Vefatı Hicrî 1379- Miladî 1959) rahimehullah- şöyle buyurmuştur: (Bu Kabirperestler; ölümler hakkında, Müşriklerin putlarına olan inançlarında ulaşmadıkları bir itikada ulaşmışlardır. Öyledir ki, Allah Teâlâ'nın onlar hakkında [birkaç] ayette bildirdiği gibi cahiliye halkı, kendilerine bir zarar dokunduğu zaman, yalnız Allah'a dua ederlerdi. Bu durum ölümlere inananların (onlardan medet umanların) tersine, onlar (Kabirperestler) başlarına bir sıkıntı gelince ölümlerden yardım dilerler, onlara adaklar adarlar. De ki; bu haldeyken sadece Allah Subhânehu'dan kim yardım diler?²⁹

İkinci Bölüm: Rubûbiyet Tevhîdi ile Ulûhiyet Tevhidi Arasındaki Fark:

Allah'a ibadeti meşru bir şekilde yerine getirebilmek için bir Müslümanın, rubûbiyet tevhidi ile (Allah'ın fiilleri), ulûhiyet tevhidi (kulların fiilleri) arasındaki farkı bilmesi gerekmektedir.

Birinci Konu: Hanefi Alimlerine Göre Tevhidin Önemi:

İmam İbn Ebî'l İz el-Hanefi (Vefatı Hicrî 792- Miladi 1390) şöyle demiştir: Bil ki tevhîd [kulluk tevhîdidir]:

²⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1172. Rûh'ul Meâni: 11/98.

²⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1186. Hükmullahi el-vâhid'is-samed: 23

Rasûllerin ilk davetidir.

Yolun ilk konaklama yeridir.

Allah -Azze ve Celle-'ye doğru yol alan kimsenin ilk makamıdır.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Nuh'u kavmine göndermiştik de, onlara şöyle demişti: "Ey kavmim! Sizin için kendisinden başka ilah olmayan Allah'a ibadet edin. Hiç sakınmaz mısınız?) [A'râf Sûresi: 59] Hûd -aleyhisselâm- kavmine şöyle demişti: (Allah'a ibadet edin; sizin O'ndan başka (hak) ilahınız yoktur.) [A'râf Sûresi: 65] Sâlih -aleyhisselâm- kavmine şöyle demişti: (Allah'a ibadet edin; sizin O'ndan başka (hak) ilahınız yoktur.) [A'râf Sûresi: 73] Şuayb -aleyhisselâm- kavmine şöyle demişti: (Allah'a ibadet edin; sizin O'ndan başka (hak) ilahınız yoktur.) [A'râf Sûresi: 85] Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Andolsun biz, her ümmete, "Allah'a ibadet edin, tâğûttan kaçının" diye peygamber gönderdik.) [Nahl Sûresi: 36] Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Senden önce hiçbir Rasûl göndermedik ki ona: "Benden başka (hak) ilah yoktur; şu halde yalnızca bana ibadet edin." diye vahyetmiş olmayalım.) [Enbiyâ Sûresi: 25] Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: **«Allah'tan başka hak ilah yoktur ve Muhammed O'nun rasûlüdür deyincede kadar insanlarla savaşmakla emrolundum.»** [Buhârî: 1/17. Müslim: [1/53]30.

Ebu's-Suud el-îmâdî³¹(Vefatı Hicri 982- Miladi 1574) şöyle demiştir: (Ve onlara emrolunmamıştı) yani durum şu ki, o kâfilere kitaplarında (bir tek

³⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 122. Şerhu't-Tahâviyye:15-17.

³¹ O; Muhammed b. Muhammed büyük Türk alimlerindedir, Osmanlı Devleti'nde Hanefi alimlerinin büyüklerinden olup, devlet nezdinde mevki ve prestij sahibi, mantık alimi, felsefeci ve Mâturidi bir ilim adamıydı.

Allah'a ibadet etmekten başka bir şeyle) emrolunmamıştır. O şanı yüce olan Allah -Subhânehû ve Teâlâ-'dır ve O'nun emrine itaat ederler. Ve O'ndan başkasının emrine itaat etmezler. Çünkü bu, onların Yüce Allah'a kulluğuna aykırıdır. Bütün semavi kitaplar bu konuda tam bir ittifak içindedirler.)³²

Şeyh Gulâm³³(Vefatı Hicri 1400- Miladi 1980) şöyle demiştir. (Şüphesiz Yahudiler ve Hıristiyanlar şeyhlerini ve imamlarını rabler edindiler, Tevrat'ta ve İncil'de kendilerine sadece Allah Teâlâ'ya ibadet etmeleri emredildiği halde Allah Teâlâ'yı bırakıp onlara taptilar. Çünkü dünyada Aziz ve Celil olan, her şeyi çekip çeviren ve ihtiyaçları gideren, sıkıntıya düşüldüğünde yardım istenecek ve sıkıntıdan sakınmaya ve faydalı şeyler istemeye lâik Yüce Allah'tan başka hiçbir varlık yoktur.)³⁴

Enver Şah el-Keşmîrî³⁵(Vefatı Hicrî 1352- Miladi 1933) şöyle demiştir: Ve bil ki ihlas kelimesi, zâtta olan şirk koşmayı değil de ibadette şirk koşmayı ortadan kaldırmak içindir. Peygamberlerin -aleyhimu's-selâm- çağrısı da buna [yani ibadette birlemeye] dayanmaktadır. Çünkü rabliği inkâr edenler, yani zâtta şirk koşanlar daha da az idiler. Böylece onlar [Allah'tan başka ilah yoktur anlamında] bu kelime ile, ibadette ortak koşanlara reddiye vermekten başka bir şey istemediler. [Rubûbiyet haricinde], Allah'ın onlar

³² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 126. İrşâdu'l-Aklisselîm: 4/60.

³³ Diyûbendi'nin en ünlü ve büyüklerinden biri olan Kur'an Şeyhi Gulamullah Han Rolbandi'dir. Kabirperestlere karşı şiddetli bir savaşçıydı, ancak kendisinde Sufi Nakşibendi şeyhlerinin hurafe kalıntıları vardı.

³⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 126. Cevâhîri'l Kurân: 1/435-436.

³⁵ O, Diyûbendiler tarafından çağın imamı olarak adlandırılan alim, muhaddis, fakih Muhammed Enver Şah b. Muazzam Şah'tır. Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaatin yanında ise, o bir Hanefi Maturidî Nakşibendi'dir.

hakkında söylediği gibi: (Sadece bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye onlara ibadet ediyoruz) [Zümer Sûresi: 3] Anlamı: Allah birdir ve bunlar(putlar) O'na yakınlaştırır, Bu sözden Allah'a sığırız. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Onlar bir gemiye bindikleri zaman (fırtına korkusuyla), kendisine içten bir inanç ve bağlılıkla Allah'a yakarırlar.) [Ankebût Sûresi: 65] Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur: (Çünkü onlara: Allah'tan başka hakkıyla ibadete layık bir ilah yoktur, denildiği zaman kibirle direnirlerdi.) [Sâffât Sûresi: 35] (Allah Teâlâ ayette) "İnkâr ederler" demedi, bilki onlar, bu kelimeyi doğrudan inkâr etmediler. Çünkü kibir, ilimden sonra gelir, küfrü çürütmek için gönderilen ilk zat Nuh -aleyhisselâm-'dır. Ondan önce sadece iman vardı. Sonra İbrahim -aleyhisselâm- geldi ve Nemrut halkıyla karşılaştı. Ve onlar ibadette şirk koşuyorlardı, bu yüzden onlara en güzel ve en eksiksiz şekilde cevap verdi. Buna dayanarak, İbrahimî din, ibadette şirkin kökten ortadan kaldırılmasıdır.³⁶

İkinci Konu: Kabirperestlerin Rablik ile Ulûhiyetin Aynı Anda Bir Olduğuna İnanmaları

Kabirperestler, rubûbiyet ve ulûhiyet tevhidinin bir olduğunu, aralarında farkın olmadığını iddia ettiler. Bu, râsûllerin -aleyhimu's-selâm- Allah katından getirdikleri, tevhid gerçeği konusunda çok açık bir cehalettir. Onların getirdikleri ulûhiyet tevhididir.

Kabirperestlerin sözleri arasında; Rab ve ilahın anlamı birdir ve ilah o, Rab'dir.

³⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 134. Feyzu'l Bârî: 1/104.

Bu şüpheyle ortaya çıkan Kabirperestlerin davetçileri arasında³⁷:

İbn Cercîs dedi ki:³⁸(Vefatı Hicri 1299 Miladi 1882): (Rab ve ilah aynı anlama sahiptir). Ve yine şöyle demiştir: (İlah ve Rab birdir). Ve (ilah o, Rab'dir)³⁹.

Dahlân (Vefatı Hicri 1304 Miladi 1887) tevhid alimlerine karşı kötü sözlerle saldırdığında şöyle demiştir: (Ancak tevhidi iki çeşit yapmalarına gelince: Rububiyet tevhidi ve ulûhiyet tevhidi batıldır. Çünkü rubûbiyet tevhidi, o ulûhiyet tevhididir.) Ayrıca şunları da söylemiştir: (Dediler ki: Tevhid iki türdür. Rubûbiyet tevhidi ve ulûhiyet tevhidi. Bununla müslümanların tekfirine ulaştılar.)⁴⁰

Kudâî şöyle demiştir⁴¹(Vefatı Hicrî 1336- Miladi 1918): (Rubûbiyet tevhidi ve ulûhiyet tevhidi birbirine bağlı, var olmada ve imanda birbirlerinden ayrılmayan iki şeydir).

Ayrıca şunları da söylemiştir: (O halde “Allah'tan başka hak ilah yoktur” diyen kimse, bütün ilahlığı ve rabliği ile Allah'ın tevhidini kabul eder.)⁴²

³⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 177.

³⁸ Irak'taki Kabirperestliğin imamlarından Davûd b. Süleyman'dır. Kendini putperestliğe, Allah'a şirk koşmaya ve kabirlere tapınmaya davet için adadı.

³⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 180. Sulhu'l ihvân: 124,127. Seâdetu'ddâreyn: 2/23.

⁴⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 181. Ed-Dürer es-Seniyye: 40,41.

⁴¹ O, Kabirperestlerin önde gelen imamlarından biri olan apaçık putperestlik çağrısına kendini adanmış Selâme el-Azâmî idi.

⁴² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 185. El-Berâhînu's-sâtî'a: 375

Decevî şöyle demiştir (Vefatı Hicri 1365 Miladi 1946): (Ulûhiyet tevhidi ve rubûbiyet tevhidi: Bunların arasında ayırım yapan kimdir? Bu görüşün sahibi İbn Teymiye'dir.)⁴³

Üçüncü Konu: Hanefi Alimlerinin Rubûbiyet ve Ulûhiyet Birliğini İddia Edenlere Cevabı

Hanefi alimleri bu cehalete cevap vermişlerdir. Ve rubûbiyet tevhidi ile ulûhiyet tevhidi ya da ibadet/kulluk tevhidi arasındaki büyük farkı açıkladılar. Onlar kimlerdir:

İmam Tahâvî (Vefatı Hicrî 321/ Miladi 933) Hanefilerin üç imamının akidesini beyanında: Ebû Hanîfe (Vefatı Hicrî 150/ Milâdi 767), Ebû Yûsuf (Vefatı Hicri 182/ Miladi 798) ve Muhammed (Vefatı Hicri 189 Miladi 805) Allah -Teâlâ- rahimehumullah şöyle demiştir: (Allah'ın birlenmesinde, Allah'ın muvaffak kılmasına inanarak diyoruz ki: Allah birdir, ortağı yoktur, O'nun benzeri yoktur, O'nu hiçbir şey aciz bırakamaz ve O'ndan başka hak ilah yoktur.)⁴⁴

Bir düşün- Allah sana rahmet etsin- bu imamların sözleri, "Allah birdir, O'nun ortağı yoktur", tam bir birleme ve şirk inkârıdır. "Benzeri yoktur." sözü İsimlerin ve sıfatların birleştirilmesidir. Onların, "Hiçbir şey O'nu aciz bırakamaz" demeleri, rubûbiyet tevhididir. Ve "O'ndan başka ilah yoktur" demeleri, ulûhiyet tevhididir.⁴⁵

⁴³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 182. Makâlâtü'd Decevî: 1/248. et-Tevessül Libnil-Merzûk: 97.

⁴⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 219. et-Tahâviyye: 17, en-Nûr el-Lâmih: 18. İbn Ebî el-İzz'in şerhi: 15,42,52.

⁴⁵ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 219

İmam İbn Ebî el-İzz -rahimehullah- (Vefatı Hicri 792 Miladi 1390) Son cümleyi açıklarken, bunun ibâdetlerin birleştirilmesi olduğunu teyit ederek şöyle demiştir: (Ve "O'ndan başka hak ilah yoktur" demesi, bütün peygamberlerin çağırıldığı tevhid sözüdür.)⁴⁶

Ebû Mansûr Mâtûrîdî; Allah -Teâlâ'nın- şu sözünün tefsirinde demiştir ki (Vefatı Hicri 333 Miladi 945): **(Sizin O'ndan başka ilahınız yoktur) [A'râf Sûresi: 59]:** (Allah Teâlâ'dan başka ilahlığı ve rabliği; deliller, hüccetler ve kesin kanıtlarla ispatlanmış olan bir ilah yoktur.)⁴⁷Bu sözü Nâsirî nakletmiş (Vefatı Hicri 652 Miladi 1254)⁴⁸ve onu onaylamıştır.

Söylenecek olan şudur: El-Mâtûrîdî ve ardından El-Nâsirî- o ikisi Hanefilerin büyük alimlerindedir- ulûhiyet ve rubûbiyetten açıkça bahsettiler. İkincisini birincisine atfettiler, bu da rubûbiyetin ulûhiyet olmadığını göstermektedir. Bu ikisi aynı şey değildir.⁴⁹

Şeyh Mahmûd Şükrî el-Âlûsî (Vefatı Hicrî 1342- Miladi 1924) şöyle demiştir: (Rubûbiyet tevhidini bütün kâfirler onaylamaktadır. Putperest ve Mecûsiler dışında hiçbiri bu asılda farklılık göstermemektedir. Küfür ve şirk mezhebinden diğer ikisine gelince, onlar; dünyayı yaratanın ve rızıklandırmanın, işlerinden sorumlu olanın, kendilerine fayda ve zarar verenin ve koruyanın bir olduğu konusunda ittifak ettiler. O'ndan başka Rab, yaratıcı, rızık veren, işleri yöneten, fayda veren, zarar veren ve koruyan yoktur. Yüce Allah şöyle buyurmuştur: **(Onlara: "Gökleri ve yeri**

⁴⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 220. et-Tahâviye: 55.

⁴⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 221. Te'vîlât Mâtûrîdî fî Tefsîri sûreti Âraf 59.

⁴⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 221. En-Nûr el-Lâmi': 19

⁴⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 221

kim yarattı?" diye sorsan: (Allah) yarattı." derler.) [Lokman Sûresi: 25]

Eğer bunu bilersen, ehli tevhid ile müşrikler arasındaki mücadelenin ancak ulûhiyet konusunda bir mücadele olduğu ve ilkinden sonuncusuna kadar bütün rasûllerin Yüce Allah'ı birlemeye ve yalnızca O'na ibâdet etmeye çağırdıkları apaçık ortaya çıkacaktır.⁵⁰

Dördüncü Konu: İslâm ile Küfür Arasındaki Ayrım Allah'tan Başka Hak İlah Yoktur Sözü

Allâme Hacendî -rahimehullah şöyle demiştir⁵¹(Vefatı Hicri 1379 Miladi 1959) şöyle demiştir: (Bil ki, "Allah'tan başka hak ilah yoktur", küfrü İslâm'dan ayıran kelimedir, onun manasını bilerek ve ona inanarak söyleyen İslâm'a girmiş ve Darüsselâm "Cennet" ehlerinden olmuştur. Allah'tan başka yaratıcı yoktur veya Allah'tan başka rızık veren veya Allah'tan başka Rab yoktur veya Allah'tan başka varlık yoktur veya benzeri yoktur diyenlere gelince, bu sözler doğru bile olsalar o kimse ne Müslümandır, ne de Darüselam ehliendir.⁵²Materyalist laiklikler dışında kalan Müşrikler, Mecusiler, Hıristiyanlar, Yahudiler gibi birçok insan bu sözleri söyleyerek şirke girmiş olurlar. Kur'an'ın buna şahitlik etmiş araştırma ile de ispatlanmıştır: Allah'ın azabından kurtaran faydalı zikir "Allah'tan başka hak ilah

⁵⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 206. Fethu'l-Mennân: 451.

⁵¹ O, Muhammed Sultan b. Muhammed Oron el-Ma'sumi el-Hacendî'dir. Hanefi alimlerinin büyüklerindedir. Aklî ve naklî ilimlerde bir semboldür ve sonra esere ittiba eden bir alim olmuştur. Sovyet yetkilileri ile ayrılığa düşerek dini için ülkesi Mâverâünnehir'den Harameyn'e (Mekke, Medine) göç etti. Eserleri arasında "Hukmu'llahi es-Samed Fî Hukmi et-tâlib minel-meyyiti el-Meded" adlı kitabı da bulunmaktadır.

⁵² "Allah'tan başka varlık yoktur" sözü diğerleri gibi doğru bir söz değildir. Bu söz hulul ve vahdet-i vücütçuların küfrî sözlerinden biridir.

yoktur" sözüdür. "Allah'tan başka hak ilah yoktur" sözü şirki yok eden ihlas kelimesidir ve söyleyeni Allah'a şirk koştuktan koruyan takva kelimesidir.⁵³

Allâme Kârî rahimehullah⁵⁴ (Vefatı Hicri 1014 Miladi 1605) İslam'a giriş kelimesinin "Allah'tan başka hak ilah yoktur" ifadesi olduğunu ve bunun dışında bir mana içermediğini kesin bir şekilde şöyle ifade etmiştir: (Bilâkis, peygamberler, aleyhimi's-selâm, tevhidi açıklamaya ve Yüce Allah'ın tek olduğunu beyan etmeye gelmişler ve bu yüzden onların sözü uygulanmıştır. Onların "Allah'tan başka hak ilah yoktur" sözünde ittifak ettikleri ve onların getirdiği dine tabi olanlara "Allah vardır/mevcuttur" demeleri emredilmemiştir. Bilakis Allah'tan başka ilah olmadığını izhar ederek insanların zanda bulunup hayel kurmalarını engellemeyi amaçlamışlardır. Çünkü o insanların şöyle söyledikleri bize haber verilmiştir: (Bunlar bizim Allah katında şefaathçilerimizdir) [Yunus Sûresi: 18]. Ve (bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye onlara ibadet ediyoruz) [Zümer Sûresi: 3]⁵⁵

Üçüncü Bölüm: Kabirperestlerin Ölüden Yardım İsteme Konusundaki Sapıklıkları ve Onlara Cevap Vermeleri

Kabirperestler, ölüden yardım istemenin; sıkıntıdan korunmak, fayda ve nimet elde etmek için gerekli olduğunu iddia ederler. Bu alanda ilme çağrılanlar pek çok kitap yazmışlardır. Bu kitaplar arasında şunlar da vardır:

⁵³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 143. Miftâhul-Cenne: 40,41,62.

⁵⁴ O, Allâme Ali b. Sultan Muhammed Ebul-Hasan Al-Heravî el-Mekkî'dir. Hadis ve fıkıhı bir araya toplayan Hanefi alimlerinin büyüklerindedir.

⁵⁵ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 147. Menhul Ezher: 7

Mısbâhuz-Zalâm Fî'l-Müstegsîne Bi-Hayri'l-Enâm Fî el-Yakazati ve el-Menâm

Şevâhıdu el-Hak Fî el-İstigâseti bi-Seyyidi'l Halk

Envârü'l İntibâh bihilli en-Nidâ biyâ Rasûllallah

Berakâtu'l İstimdâd.

Tahrîdu'l Egbiyâ'i Fî el-İstigâseti bil-Enbiyâ'i ve'l-Evliyâ'i

Nefahâtu'l-Kurbi el-İttisâli bi-İsbâti et-Tasarruf lil-Evliyâ'i ba'de el-İntikâl

Kabirperestlerin ölümlerden yardım çağrısında bulunmalarının örneklerinden bazıları şunlardır:

Birinci örnek: Ahmed Rızâ Hân el-Afgânî'nin zikrettiği (Vefatı Hicrî 1340 Miladi 1922) kendisi Mustafa'nın kulu olarak lakaplandırılmaktadır: (Bu fırkanın lideri: Cüneyd (Vefatı Hicri 298- Miladi 911) Dicle Nehri'ni geçmek için geldi Ey Allah'ım! diyerek yerde yürür gibi nehrin üzerinde yürüdü! Biri onu gördü ve geçmek istedi ama gemi bulamadı. Cüneyd'e dedi ki: Ben bu nehri geçmek istiyorum, bunun yolu nedir? Cüneyd dedi ki: Ey Cüneyd! Ey Cüneyd! de ve bu çağrıyı tekrarlayarak, onu geç. Adam dedi ki: Ey Cüneyd! Ey Cüneyd! Nehirde yürüdü ve nehrin ortasına gelince Şeytan ona vesvese verdi. Adam şöyle söylemeye başladı: Ey Allah! Ey Allah! Adam suda boğuldu. Sonra bağırdı ve Cüneyd'e seslendi: "Ey Hazret! battım dedi. Cüneyd ona dedi ki: Ey Cüneyd! Ey Cüneyd! de. Adam dedi ki: Ey Cüneyd! Ey Cüneyd! Adam boğulmaktan kurtuldu ve nehri geçti. Sonra adam Cüneyd'e dedi ki: "Ey Hazret! Nehri geçerken Allah demenin sırrı nedir? Ve ben Allah dediğimde boğuldum: Cüneyd ona şöyle dedi: Evet, ey ahmak! Henüz Cüneyd mertebesine ulaşmadın ve doğrudan Allah'a ulaşmayı arzuluyorsun. Allah en büyüktür.)⁵⁶

⁵⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1057. el-Melfûzât: 1/131.

İkinci örnek: Nebhânî'nin (Vefatı Hicri 1350 Miladi 1931) şöyle diyerek delil getirmiştir: (Şüphesiz efendim Muhammed el-Hanefi⁵⁷, Allah onun sırrını takdis etsin, halısını denizin üzerine serdi. Ve müridlerine dedi ki: Ey Hanefi! De ve yürü, sonra mürid onun arkasından yürüdü ve aklına geldi. Niçin Ey Hanefi? Dedin. Ey Allah'ım! demedin. Öyle dediğinde boğuldu. Şeyh (el-Hanefi) onun elini tuttu. Ve ona şöyle dedi: Sen Hanefiyi tanıyorsun, peki ya Allah'ı tanıyor musun? Eğer Allah'ı tanıyorsan, "Ey Allah'ım" de. Aracıların mutlaka olmaları gerektiğine işaret ediyor.)⁵⁸

Üçüncü örnek: İmam el-Âlûsî'nin (Vefatı Hicri 1270 Miladi 1854) Allah - Teâlâ'nın- şu sözünü hakkında şöyle demiştir: (Sonra sizden o sıkıntıyı giderince, bir de bakarsınız içinizden bir kısmı Rablerine ortak koşarlar.) [Nahl Sûresi: 54] (Ayet, günümüzde avam tabakasının çoğunun kendilerine bir zarar dokunduğunda Allah Teâlâ'yı bırakıp onlara fayda ya da zarar veremeyecek, bilâkis kendi nefislerine dahi fayda ya da zarar verme gücüne sahip olmayan varlıklara sığındıklarını göstermektedir. Yine tamamen Allah Teâlâ'ya dua etmekten yüz çevirmeleri büyük bir akılsızlık ve yeni bir sapıklıktır. Eskilerin sapıklıklarından daha şiddetlidir. Bu sapıklık tüyleri diken diken eder, vadedilmiş güne iman edenler bir yana Ashab-ı Uhdûd'un kafirleri bile boyunlarını bükmüşlerdir. Ben gençken, kendini şeyh zannedenlerden bazıları bana: "Dikkat et, aman dikkat et, Allah Teâlâ'dan yardım isteme, eğer sana bir şey dokunursa, Allah Teâlâ sana yardım etmek için acele etmez" dediler. O senin kötü durumunu

⁵⁷ O, Muhammed lakabı Şemsüddîn Sultân olarak bilinen kişidir. (Vefatı Hicri 847 Miladi 1443) onu gavs ve kutup mertebesinde saymaktadırlar.

⁵⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1058. Şevâhidu'l-Hak isimli kitabın 447. sayfasında Luma' Bark el-Makâmât el-Avâl'in Hasan el-Râ'i ve oğlu Abd el-Âl'in Mustafa Kemâlu'd-Dîn ibn Ömer el-Bekri'yi ziyareti sırasındaki kısım

umursamıyor ve senden önceki evliyalardan yardım istemek zorundasın. Çünkü onlar senin sıkıntını gidermek için acele eder ve sana dokunan kötülüklerden endişe ederler. Bu, kulağımda, düşüncelerimde ve gözyaşlarımda tecelli etti ve Allah Teâlâ'dan beni ve Müslümanları bu apaçık sapıklıktan ve benzerlerinden korumasını istedim.)⁵⁹

Dördüncü örnek: Nablûsî'nin söylediği ve delil olarak kullandığı şey⁶⁰(Vefatı Hicri 1143 Miladi 1731) (Ma'ruf-i Kerhi⁶¹) arkadaşlarına şöyle derdi: (Eğer Allah Teâlâ'ya muhtaçsanız, benim adım ile O'na yemin edin, Allah Teâlâ'ya O'nun adı ile yemin etmeyin. Kendisine neden? diye sorulduğunda şöyle dedi: Bu insanlar Allah Teâlâ'yı tanımıyorlar, bu yüzden onların duasına icabet etmez. Şayet O'nu bilselerdi (Allah da) onlara icabet ederdi.)⁶²

Birinci Konu: Kur'an-ı Kerim'den Alıntı Yaparak Kabirperestlere Cevap

Hanefi alimleri⁶³Kabirperestlere, Allah'ın kitabında ve Allah'ın Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde gelen birçok şeyde ve Allah'ın kitaplarında şu şekilde cevap vermişlerdir:

⁵⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1059. Rûh'ul Meâni: 14/166.

⁶⁰ O, Abdülganî b. İsmail b. Abdülganî el-Filistînî'dir. Sûfî Kabirperestlerin büyüklerinden biridir.

⁶¹ O, Ebû Mahfûz Sûfî şeyhlerinden Feyrûz el-Bağdâdî'dir. (Hicri 200 Miladi 816) yılında vefat etmiştir.

⁶² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1063. Keşf en-Nûr :20

⁶³ Bkz: Şerhu't-Tahaviyye Lil-İmam Ebî el-İzz, Huccetullahi el-Bâliga Lil-İmam Veliyyullah ed-Dehlevî, Seyfullah Lil-İmam Sunullah el-Halebî, el-

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: ((Rabbimiz!) Ancak sana ibadet eder ve yalnız senden yardım isteriz.) [Fatiha Sûresi: 5] Allah Teâlâ'nın şu sözü: (Kullarım sana, beni sorduğunda: "Ben (şüphesiz onlara) çok yakıным. Bana dua ettiği vakit dua edenin duasına icabet ederim. O halde (kullarım da) benim davetime uysunlar ve bana iman etsinler. Umulur ki doğru yolu bulurlar.") [Bakara Sûresi:186] Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Rabbiniz şöyle buyurdu: Bana dua edin, kabul edeyim. Çünkü bana ibadeti (dua etmeyi) bırakıp büyüklük taslayanlar aşağılanarak Cehennem'e gireceklerdir.) [Gâfir Sûresi: 60] Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Kim Allah ile beraber, varlığına hiçbir delil bulunmayan başka bir ilaha ibadet ederse, onun hesabı Rabbi katındadır. Gerçek şudur ki, kâfirler asla iflah olmayacaktır.) [Mü'minûn Sûresi: 117] Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur: (Kim Allah ile beraber, varlığına hiçbir delil bulunmayan başka bir ilaha ibadet ederse, onun hesabı Rabbi katındadır. Gerçek şudur ki, kâfirler asla iflah olmayacaktır.) [Mü'minûn Sûresi: 117] Allah -Teâlâ- Kendisinden başkasına dua eden hakkında şöyle buyurmuştur: (Eğer onları (putları) çağırırsanız, sizin çağırmanızı işitmezler. Faraza işitseler bile size cevap veremezler. Kıyamet günü de sizin ortak koşmanızı reddederler. (Bu gerçeği) sana, her şeyden haberi olan (Allah) gibi hiç kimse haber veremez.) [Fâtır Sûresi: 14] Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Mescitler şüphesiz Allah'ındır. O halde Allah ile birlikte başkasına dua/ibadet etmeyin.) [Cin Sûresi: 18] Allah Teâlâ şöyle

Belâgu'l Mübîn Lil-İmam Mahmûd Nu'mân el-Âlûsî, Gâyetu'l Emânî Li-Şükrî el-Âlûsî, Hukmullahi el-Vâhid es-Samed Lil-Hacendî, Mukaddimetu Cevâhiru'l Kurân Liş-Şeyh Gulâmullah isimli kitaplara ve diğer Hanefi alimlerin telif ettiği kitaplara bakabilirsiniz.

buyurmuştur: (O halde sakın Allah ile beraber başka bir ilaha kulluk edip yalvarma, sonra azap edilenlerden olursun!) [Şuarâ Sûresi: 213] Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Hak olan dua (Lâ ilahe illallâh, Allah'tan başka hakkıyla ibadete layık hiçbir ilah yoktur,) yalnız O'na mahsustur. Ondan başkasına dua edenlere, (yalvarıp yakaranlara), onlar hiçbir şekilde cevap veremezler. Bu, ağzına gelmesi için suya avuç açan kimse gibidir ki, su ona asla gitmez. İşte kâfirlerin duası da, böyle boşunadır.) [Ra'd Sûresi: 14]

İkinci Konu: Hadis-i Şeriflerden Alıntı Yaparak Kabirperestlere Cevap

Duanın sadece Allah'a ihlaslı bir şekilde yapılmasını tasdik eden tertemiz sünnette gelen hadis-i şeriflerde ne olduğuna gelince, Hanefi alimleri bu konuda Kabirperestlere şu yanıtı da verdiler:

Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: «Dua ibadettir.»⁶⁴

Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: «**Her gece, gecenin son üçte biri kaldığı zaman, Rabbimiz -Tebâreke ve Teâlâ- dünya semasına iner ve: Bana kim dua eder ki onun duasına icabet edeyim! Benden kim bir hacet ister ki ona dileğini vereyim! Benden kim mağfiret diler ki onun için mağfiret edeyim!**»⁶⁵

Abdullah b. Mes'ûd -radiyallahu anh-'tan rivayet edildiğine göre, şöyle demiştir: Bir adam Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e; Allah indinde

⁶⁴ Ebû Dâvud 2/161. Tirmizî: 5/211. İbn Mâce: 2/1258 rivayet etmiştir.

⁶⁵ Buhârî: 1/384, Müslim: 1/521.

en büyük günah hangisidir diye sordu? **«Seni yaratmış olduğu halde Allah'a şirk (ortak) koşmandır.»** buyurdu.)⁶⁶

Ebû Hureyre -radiyallahu anh-'dan rivayet edildiğine göre o şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şöyle söylediğini işittim: **«Allah'tan yardım dile, (itaat ve yardım istemekte) aciz olma! -Tembellik gösterme! -»**⁶⁷

Abdullah b. Abbâs -radiyallahu anhuma-'dan rivayet edildiğine göre, bir gün Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in terkisinde idim şöyle buyurdu: (Ey çocuk sana birkaç kelime öğreteceğim. Sen Allah'ı (dinini) koru ki, Allah da seni korusun, sen Allah'ı (dinini) koru ki, Allah'ı yanında bulursun. İstedığın zaman Allah'tan iste, yardım dilediğin zaman Allah'tan yardım dile) Hanefi alimleri, bu güzel hadisi Kabirperestlerin akidesini ve Allah -Teâlâ'dan- başkasından yardım istemelerini boşa çıkarmak için delil olarak kullanmışlardır.⁶⁸

Câbir b. Süleym -radiyallahu anh- şöyle dedi: (Sen Allah'ın Rasûlü müsün? diye sordum. O da: «Ben, sana bir sıkıntı ve darlık geldiği zaman dua ettiğinde senden o sıkıntı ve darlığı gideren, sana bir kıtlık yılı isabet ettiğinde dua edince senin için mahsul bitiren, O Allah'ın Rasûlüyüm.» buyurdu.)⁶⁹.

⁶⁶ Buhârî: 6/2517, Müslim: 1/91.

⁶⁷ Müslim: 4/2052.

⁶⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1107-1115, Rûhu'l Meânî: 6/128, Fethu'l-Mennân: 473. Gâyetu'l Emânî: 2/229, Hukmullahi el-Vâhidi es-Samed: 28, Miftâhu'l Cenne: 46, Tenşîtu'l Ezhân: 43, et-Tibyân: 126.

⁶⁹ Ebû Dâvûd rivayet etmiştir: 4/344

"Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- Selmân-ı Fârisî -radiyallahu anh-'ın rivâyet ettiği hadiste: «Rabbiniz, haya ve kerem sahibidir. Kulları, ellerini kaldırıp (bir şey istediklerinde) onların ellerini boş çevirmekten haya eder.»⁷⁰

Üçüncü konu: Hanefî Alimleri Ölülerden Yardım İstemeleri Sebebiyle Kabirperestlere Verdikleri Cevaplar

Allah'ın Kitabı ve Rasûlünün -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde belirtilenlere ek olarak, Hanefî alimler Kabirperest olan davetçilere cevap vermişlerdir. O cevap verenlerden bazıları şunlardır:

İmam Azam Ebû Hanîfe (Hicri 150 -767 Miladi) şöyle demiştir: (Bir kimsenin Allah Teâlâ'ya aracısız dua etmesi gerekir. Ve [bir kişinin] şöyle demesini sevmem: Arşının azameti hakkı için senden istiyorum ve onun nebilerinin, elçilerinin hakkı ve Beytu'l Harâm'ın hakkı için).⁷¹

İmam Kudûrî⁷²(Vefatı Hicri 428 Miladi.-1037) İmam Bişr b. el-Velîd'den (Vefatı Hicri 238.-852 Miladi) rivayet etmiştir: Demiştir ki: Ebû Yûsuf'u (Vefatı Hicri 182- Hicri 798) şöyle derken duydum: Ebû Hanîfe dedi ki:

⁷⁰ Ebû Dâvûd rivâyet etmiştir: 2/156.

⁷¹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1123. Ziyâretu'l Kubûr: 47. Celâu'l Ayneyn Lil-alâmeti Nu'mân el-Âlûsî: 452. Gâyetu'l Emânî: 2/65. Fethu'l Mennân: 410. Sıyânetu'l İnsân Lil-allâme es-Sehsevânî: 211. Basâir Lil-Fencefîrî: 117. el-Kevâkıbü'd-Dürriyye Lir- Rıbâtî: 126.

⁷² O, Ebu'l-Hüseyn Ahmed b. Muhammed b. Ahmed el-Bağdadî, Hanefî fikhında ünlü "Muhtasar"ın yazarı ve Hanefî mezhebinin en büyük imamlarından biridir.

(Onun dışında kimseye dua etmek uygun olmaz), tamamını İmam Kerhî'nin (Vefatı Hicri 340- Miladi 951) Muhtasarı'nı şerh ettiği kitabında zikretmiştir.⁷³

Ve birçok büyük Hanefî alimi İmam-ı Kerhî'nin Muhtasarı'nın İmam Kudûrî'ye ait şerhini nakletmiştir. Sıkıntı durumunda ölülerden yardım dileme konusunda Kabirperestlerin inançlarının geçersiz kılınmasına delil olarak kullanmışlardır. Böylece Kabirperestlerin, Allah'ın şeriatına aykırı olduğu gibi, itikatta bu ümmetin imamlarına da karşı olduklarını anladılar. Özellikle Hanefî imamları ve bu makale ile Kabirperestlerin Allah'tan başkasından yardım isteyebileceğine dair tüm şüphelerini ve batıl tevessül iddialarını kökten yok etmişlerdir.⁷⁴

İmam Haskefî⁷⁵(Vefatı Hicri 1088 -Miladi.-1677), İmam Ebû Hanîfe'nin makalesi için başka bir ifadeden bahsetmiştir, İmam Ebû Yûsuf tarafından rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: (Hiç kimsenin kendi isimlerinden bir isim dışında başka bir şey ile Allah'a dua etmemesi gerekir. İzin verilen ve emrolunan dua ise şöyledir: -Allah Teâlâ'nın şu sözlerinden istifade edilen-dua uygundur: (En güzel isimler Allah'ındır; bu güzel isimlerle O'na dua edin) [A'raf: 180]. Bir kimsenin şu sözünü kerih görmüştür:

⁷³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye:1124. Tâcu't Terâcim: 39. Tabakâtu'l Fukahâ: 60. Keşfu'z Zunûn: 2/1634. Esmâu'l kutub Li- Abdüllatîf: 267.

⁷⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1124. Ziyâratu'l Kubûr Lil-İmam Berkevî: 47.

⁷⁵ O, Hanefî imamlarının büyüklerinden olan Alâ'ud-Dîn Muhammed b. Ali b. Abdurrahman el-Dimeşkî el-Hısnî'dir.

Rasûllerinin hakkı için, nebilerinin, evliyalarının ya da evin (Kâbe)'nin hakkı için⁷⁶.

İmam İbn Âbidin eş-Şâmî (Vefatı Hicri 1252- Miladi 1836), İmam Ebû Hanîfe'nin sözlerini açıklarken şöyle demiştir: (Sadece O'nun ile): Yani (Allah'ın) zâtı, nitelikleri ve isimleri ile⁷⁷.

Allâme el-Rüstemî onu takip etmiş ve onun sözlerini aktararak onaylamıştır, sonra genel olarak Kabirperestlere ve özel olarak Hanefî mezhebinden olan Kabirperestlere cevap olarak şunları söylemiştir: (Bu sözden [yani Ebû Hanîfe'nin sözünden], dualardaki isim ile tevessülün Allah Teâlâ'nın isim ve sıfatları ile sınırlı olduğu öğrenilmiştir⁷⁸.

İmam Ebû Ca'fer et-Tahâvî şöyle demiştir: (Allah Teâlâ, duaları kabul eder, ihtiyaçları giderir, her şeyin maliki ve hiçbir şey O'nun maliki değildir. Ve göz açıp kapayıncaya kadar Allah Teâlâ'dan müstağni olunmaz (yani O'nsuz hiçbir şey olmaz). Kim de göz açıp kapayıncaya kadar Allah'tan vazgeçerse, o küfre sapmış ve o zamanın ehlinde olmuştur)⁷⁹.

İmam el-Âlûsî Mahmûd el-Müfessir şöyle buyurmuştur: (Bu konudaki kelâmın idrakı şudur ki, bir mahlûktan yardım dilemek ve duâ ederken onu vesile kılmak hiç şüphe yok ki, kendisinden istenen hayatta ise caizdir. Fakat kendisinden istenen ölü veya orada yok ise, bunun caiz

⁷⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1125. el-Dürri'l-Muhtâr Lil-Haksaffî Şerhi Tenvîrül'Ebsâr Lit-Timurtâşî: 5/254.

⁷⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1126. Reddül-muhtâr ale'd-Dürri'l-muhtâr şerhinin İbn Âbidîn tarafından yapılan hâşiyesine bakınız.

⁷⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1126. et-Tibyân: 172.

⁷⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye:1130. el-Akidetu't-Tahaviyye Bişerhi el-Albânî: 56.

olmadığından hiçbir alimin şüphesi yoktur. Selefi salihinden hiçbirinin yapmadığı bir bid'attir ve sahabelerin -radiyallahu anhum- hiçbirinden böyle bir şey rivayet edilmemiştir. Onlar, hayrı elde etme hususunda en hevesli olanlarıdır, ölüden bir şey istedikleri belirtilmemiştir)⁸⁰.

İmam el-Fettenî (Vefatı Hicri 986- Miladi 1578), o Hanefi alimlerinin büyüklerinden olup Kabirperestlere cevaben şöyle demiştir. (Onlardan kimileri de vardır ki, peygamberlerin ve salihlerin kabirlerini ziyaret etmek isterler: Kabirlerinin yanında namaz kılmak, orada dua etmek ve onlardan ihtiyaçlarını dilemek; [çünkü bu, ibadettendir] caiz değildir. İbadet etmek, ihtiyaçlarını istemek ve yardım talep etmek yalnızca Allah'tan istenilmesi gereken bir ibadettir (Allah'tan istenir ve O'na yapılırsa haktır)."⁸¹ İmam el-Berkevî (Vefatı Hicri 981 - Miladi 1573) şöyle demiştir: Ahmed el-Rûmî (Vefatı Hicri 1043 - Miladi 1633) ve Allâma el- Hacendî (Vefatı Hicri -1397- Miladi 1977), Kâşifne'l Estâr an Esrâru'l Kubûriyye ve İgâsetihim eş-Şirkiyye, birinci söz: (Bid'at) ziyaretlere gelince: Orada namaz kılmak maksadıyla kabirleri ziyaret etmek, tavaf etmek, onları öpmek, onlara dokunmak, kabirlerin üzerine yanaklarını sürmek, toprak almak, kabirde yatanlara yalvarmak ve onlardan yardım istemek, onlardan fetih, rızık, sağlık, çocuk, borçların ödenmesi, sıkıntıların giderilmesi, musibetlerin giderilmesi ve diğer ihtiyaçları istemek tıpkı - putperestlerin taptıkları putlardan istedikleri şeyler hükmündedir. Alimlerin ittifakıyla bunların hiçbiri helâl değildir. Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- ve ashâbından hiçbiri, tâbiinden ve dinin diğer imamlarından hiçbiri bunu

⁸⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1134. Rûh'ul Meâni: 6/125.

⁸¹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1136. Mecma Bihârü'l Envâr: 2/244.

yapmamıştır. Bilâkis bu bid'at olan şirkî ziyaretin aslı putlara tapanlardan alınmıştır.)⁸²

Şeyh Ebu'l-Hasen el-Nedevî⁸³(Vefatı Hicrî 1420- Miladî 1999), kabir ehlinden yardım isteyerek şirkin yaygınlaştığını ve fazlalştığını açıklayarak şöyle demiştir: (İnsanlar arasında şirk ve cehalet fitnesinin yayılması: Bilin ki, bu devirde şirk insanlar arasında yaygınlaştı ve herkes tarafından bilinir oldu, tevhid garipsenir hale geldi.

Şirkin Tezahürü:

Günümüzde gördüklerimiz arasında pek çok kişinin sıkıntıda olduğu zaman şeyhlerden, peygamberlerden, imamlardan, şehitlerden, meleklerden ve cinlerden yardım istediği ve isimleriyle onlara çağrıda buldukları görülmektedir. Adlarını haykırarak, ihtiyaçlarını ve taleplerini yerine getirmek için onlardan yardım talep ediyorlar.)⁸⁴

Allâme Mahmûd Şükrî el-Âlûsî (Vefatı Hicrî 1342- Miladi 1924) - rahimehullah- şöyle demiştir: (Din, fitrat ve akıl; bu arındırılmış ve tam olan şeriatte, sıkıntı anında ölü ve gaib olanlardan dua talebinde bulunmayı ve musibet ve sıkıntı anlarında onlardan yardım dilemeyi imkansız

⁸² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1139. Ziyâratü'l Kubûr: 28. Mecâlisü'l Ebrâr: 126. Hazînetü'l Esrâr ve Nefâisü'l Ezhâr: 157-158, Hukmullahi el-Vâhidi es-Samed: 25-26.

⁸³ Ali b. Abdü'l-Hay el-Hüseynî en-Nedevî, Kabirperestlerle mücadele etmiş, bid'at ehlinden birçok insanı zor durumda bırakmış, fayda vermiş ve başarılı olmuş, ancak Mâtûrîdiyye'den, Nakşibendi'den ve Diobendi'den etkilenmiştir.

⁸⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1147. Risaletu't-Tevhîd Lin-Nedevî: 25-26.

görmektedir. Hristiyanların "Ey Mesih'in annesi! Allah'ın yanında bize şefâat et." veya: "Ey İsâ! Bunu bana ver" veya "Bana bunu yap" dediği gibi, ve [Kabirperestin]: Yâ Ali, yâ Hüseyin, yâ Abbas, ya da ey Abdülkâdir, ey Ayderûs, ey Bedevî veya ey falan gibi şirkî sözleri Yüce Allah'a ortak koştuklarını ve O'na bu kimseleri denk tuttuklarını gösterir. Dinde ve gönderilen risâletlerde bunun caiz olmadığı belirtilmiştir. Bilâkis bu, cehennemde ebedî kalmaya sebep olan apaçık şirk çeşitlerinden ve Azîz ve çok bağışlayıcı olan Allah'ın hoşlanmadığı şeylerdendir.

Dördüncü Bölüm: Kabirperestlerin Ölülerden Yardım İsteme Hususundaki Sapıklıkları ve Onlara Verilen Cevap

Dinde aşırıya gitme, yüzyıllar boyunca Kabirperestlerin yaptığı hususulardan biridir. Kitap ve sünnete aykırı söz ve davranışlarla geldiler. Kabirperestlerin salihler ve evliyalara hakkında aşırıya gitmeleri, onları büyük şirke saptırıp İslâm dininden çıkarmıştır. Salihler hakkındaki aşırılık örnekleri şunlardır:

Birinci konu: Kabirperestlerin Rasûlullah - sallallahu aleyhi ve sellem-'in Sevgisi Hakkında Aşırıya Gitmeleri

Aşırıya gitmenin en yaygın türlerinden biri de peygamberimiz Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında yapılan aşırılıktır. Bazıları bunun Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- sevgisi olduğunu iddia ediyor ve Allah Teâlâ'nın sözlerini unuttular veya unuttur gibi yaptılar: (Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah Gafûr'dur (çok bağışlayıcıdır), Rahîm'dir (çok merhametlidir). [Âl-i İmrân Sûresi: 31]. Rasûlullah-sallallahu aleyhi ve sellem-'i sevmek, ona itaat etmek ve kitap ve sünnetten getirdiklerine uymaktır, şeytanın ve zümresinin onlara dikte ettiğine değil. Peygamberimiz,- sallallahu aleyhi ve sellem- hakkında aşırıya gitme hususunda örneklerden bazıları şunlardır:

Birinci çeşidi: Rasûlullah- sallallahu aleyhi ve sellem-'in Gaybı Bildiği Hususundaki Aşırılık:

Kabirperestler, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in, Levh-i Mahfûz'daki ve kalemin yazdığı her şeyi bildiğini iddia etmektedir. Bu hurafeyi ilk söyleyen kişi, el-Bûsîrî'dir⁸⁵(Vefatı Hicri 694- Miladi 1295) Kabirperestlerin nazarında meşhur olan el-Burdah kasîdesinde söylemiştir:

Dünya ve onun zıddı olan âhiret âlemi senin cömertlik ve ihsanındandır. Ve Levh-i (Mahfûz) ve kalem senin ilimlerindedir.⁸⁶

Kabirperestlerin vahim iddialarından biri de, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in tüm kâinatı kuşattığıdır. Bazıları: "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ruhundan hiçbir şey gizli kalmamıştır. O; arşının, yüksekliğinin ve en aşağısının, dünyasının ve âhiretinin, ateşinin ve Cennet'inin bilincinde olandır. Dolayısıyla onun ilmi, gaybı ve ruhlar alemi kuşatandır.⁸⁷

İkinci Çeşit: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Âlemde Tasaruf Hakkı Olduğu Hususundaki Aşırılık

Kabirperest davetçiler Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kâinatı idare ettiğine inanırlar.

⁸⁵ O, Sûfî, hurafeci Muhammed b. Saîd Dellâhî es-Sanhâcî'dir. Bkz: el-Vâfî bi'l-Vefeyât Lis-Safadî: 3/105.

⁸⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 696. Kasîde-i Burde.

⁸⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 697. el-Kelimetü'l Ulyâ Li'lâi ilmi'l- Mustafâ Lil-Murâdâbâdî: 14. Câe'l-Hakk Li-Ahmed Yâr Han: 50. Rûhu'l- Beyân Lil-Bursevî.

Sözleri arasında: (Evrenin anahtarları Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in elindedir ve o her şeyin sahibidir. O, Yüce Allah'ın en büyük temsilcisidir ve o, Rasûl "Ol" kelimesinin sahibidir.⁸⁸

Üçüncü Çeşidi: Rasûlullah- sallallahu aleyhi ve sellem-'i Berzah Âlemindeki Hayatı Hakkındaki Aşırılık:

Kabirperestlerin Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in berzahtaki hayatı hakkındaki iddialarının arasında onun kabirdeki hayatının dünya hayatı (gibi) olduğunu ve kabrinde namaz kıldığını iddia etmeleridir.

En-Nânûtî (Vefatı Hicri 1297- Miladi 1880) ve onların katında İmâm Rabbânî olarak lakaplandırılan el-Hancûhî (Vefatı Hicri 1323- Miladi 1905) gibiler ve diğer Diyobendî'lerin büyük imamlarından olanlar ve onların katında İmâm Rabbânî olarak lakaplandırılan el-Keşmîrî (Vefatı Hicri 1352- Miladi 1933), onların katında Hakîmu'l-Umme olarak lakaplandırılan et-Tehânevî (Vefatı Hicri 1362- Miladi 1943), el-Osmânî (Vefatı Hicri 1369- Miladi 1950), ve onların katında Şeyhu'l-İslâm olarak lakaplandırılan Hüseyin Ahmed (Vefatı Hicri 1377- Miladi 1958): şöyle demişlerdir: (Nebi -sallallahu aleyhi ve sellem- şu anda kabrinde diridir. İnsanlardan uzak kalmış, bir yerde kırk gün itikafa girmiş biri gibidir. O, bedeniyle dünya hayatında olduğu gibi diri olup sürekli bir yaşam sürer. Gerçek, fiziksel bir yaşam olup, manevi değildir. Bu nedenle geride bıraktığı (terekesi) miras alınmaz ve eşleri ile evlenilmez. Çünkü o hayattadır, bu yüzden yaşayanları mirasçı kılmanın anlamı yoktur. Kabrinde ezan ve kametle namaz kılmaktadır.)⁸⁹

⁸⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 703. el-İstimdâd alâ Ecyâli'l-İrtidât Lil-Baralevî: 32.

⁸⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 713. Âbu Hayât "Mâu'l-Hayât": Ve el-Kevâkibü'd-Dürri: 1/423. Hidâtü's-Şîa: 18. el-Latâifü'l-Kâsimiyye: 4. Ve

İkinci Konu: Allah'ın Özel Veli Kulları hakkındaki Aşırılık

Kabirperestler, bazı evliyalarda hakkında aşırıya gittiler. Ta ki iş onları rubûbiyette Allah'a ortak koşmaya kadar götürdü. Kureyş kâfirlerinden de aşırı gittiler. Kureyş kâfirleri rubûbiyette Allah'ı birliyorlar, ancak ulûhiyette şirk koşuyorlardı. Kabirperestlere gelince, rubûbiyette de ulûhiyette de Allah'a şirk koştuklarıdır. Rubûbiyette Allah'a ortak koşulan bazı evliyalarda şunlardır:

Kâdirîlerin İmamı olan eş-Şeyh Abdülkâdir-i Geylânî (Vefatı Hicri 561- Miladi 1166).

Rufâiyye tarikatının imamı Ahmed er-Rufâî (Vefatı Hicri 578- Miladi 1182).

Bedeviyye tarikatının imamı Ahmed el-Bedevî (Vefatı Hicri 675- Miladi 1276).

Nakşibendiyye tarikatının imamı Şâh-ı Nakşibendî el-Hanefî (Vefatı Hicri 791- Miladi 1389).

Cemâlü'l Kâsimî: 13. et-Tuhûr: 149. Ve el-Hayâtü'n-Nebeviyye: 2. Ve Nakşü'l- Hayât: 1/113. Ve Feydü'l-Bârî: 1/118. Ve Tehiyyetü'l-İslâm: 36. Ve Fehu'l-Mülhim: 1/329. Müftü Abdüş-Şekûr'un Akâidü ehli-s-Sünneti vel Cemâa (Ed-Dîyûbendiyye): 159. eş-Şihâb es-Sâkib: 45 ve Şifâ'us-Sudûr Lis-Sevâtî el-Medîni: 22 kitaplarına dönünüz.

Birincisi: Kâdirî tarikatının imamı Abdülkâdir-i Geylânî⁹⁰(Vefatı Hicri 561- Miladi 1166) hakkında aşırıya gidilmesi:

Kabirperest davetçileri, Geylânî'nin rubûbiyetteki gücünün, Allah -Azze ve Celle-'nin rabliğine eşdeğer olduğuna inanırlar. Onların şirk dualarından biri de Geylânî'den rivayetle şöyle dedikleridir: "Ey Gavsî! Dirilten sensin, öldüren de sensin. Ve "ol" ve "olma" makamı Allah Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem- için hasıl olmuştur, sonra da Geylânî için. Geylânî dünyanın hakimi, kendisine izin verilmiş/yetkili kişi, seçilmiş kişi ve dünyanın yöneticisidir.)⁹¹

İkincisi: Rifâî tarikatı imamı Ahmed er-Rifâî⁹²(Vefatı Hicri 578- Miladi 1182) hakkında aşırıya gitmeleri:

Kabirperestler, er-Rifâî hakkında aşırıya gitmişler ve ona kendisinin beri/uzak olduğu (yapmadığı) eylemleri nispet etmişlerdir. O sözlerden bazıları şunlardır: O (Rifâî), yeryüzünde kutupların kutbudur, sonra gökyüzü kutupluğuna geçmiş ve sonra yedi kat göğün kutupluğu ayak bileğine takılan halhal gibi olmuştur.

⁹⁰ O, Hanbelî alimlerinden Şeyh Abdülkadir-i Geylânî'dir ve salih alimlendendir, fakat vefâtından sonra Kabirperestler Allah'a ibadet etmeyi bırakıp, Bağdat'ta kabrini (kendisine ibadet edilen) bir put edinmişlerdir.

⁹¹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 729. Hadâik-i Bahşîş Lil-Barelevî: 1/23, 2/7,125, Birleviyye: 71.

⁹² O, Ahmed b. Ali b. Ahmed el-Magribî el-Batâihî el-Vâsitî el-İrakî, Sûfi Rifâîler'in imamıdır. Onlar; kendisinden sonra pagan, Sûfi, sefil, haktan dönen, zındıklar olmuşlardır. Mezarı Irak'ın Vâsit köyündedir. Denilir ki: el-Rifâî kendisi salih bir adamdı, ama zındıklar onun takipçileri arasına katıldılar.

Bir de şöyle demişlerdir: (Yoksulluk verir ve zenginlik verir, sevindirir ve perişan eder, öldürür ve diriltir, yedi kat gök ayağında halhal gibidir.)⁹³

Üçüncü: Bedevî tarikatı imamı Ahmed el-Bedevî⁹⁴(Vefatı Hicri 675- Miladi 1276) hakkında aşırıya gitmeleri:

Ahmed el-Bedevî'nin şahsiyeti, İslâm milleti için en iğrenç hurafeler ve en tehlikeli iftiralar olarak kabul edilir. Çünkü onu evreni çekip çevirme yönetme yetkisine sahip rab/hükmeden olarak kabul ettiler. Onu en iğrenç şekilde yüceltenlerden biri de hurafecilerden biri olan ve kendisine Şa'rânî (Vefatı Hicri 973- Miladi 1566) olup, Bedevî'nin doğum gününe katılmakla ilgili şunları söylemiştir: (Her yıl onun doğum gününe katılmamın sebebi; şeyhim Allah Teâlâ'yı bilen Muhammed el-Şinnâvî -Allah ondan razı olsun-, onun evinin direklerinden biri kubbe yönünde benim efendim Ahmed [el-Bedevî]'nin -Allah ondan razı olsun- yüzüne karşı benden söz aldı. Ve eliyle beni ona verdi, böylece şerefli el mezardan çıkıp elimi tuttu. [Şinnâvî] dedi ki: Ey efendim! [el-Bedevî], o senin aklındadır [yani, el-Şâ'rânî]."onu gözünün önünde tut. [el- Şa'rânî] dedi ki] seyyidi/efendim Ahmed'i [el-Bedevî'yi], -Allah ondan râzı olsun-, kabirden şöyle derken işittim: Evet.) Ayrıca şunları da söylemiştir: (Sonra onu [yani Bedevî'yi] Mısır'da tekrar gördüm. Sonra onu daha sonra tekrar gördüm. Ve beni Tandeta [Tanta] yönünde Kuhâfe Köprüsü'nde durdurdu ve onu çevreleyen bir duvar

⁹³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 734. er-Rifâiyye Lid-Dimeşki An Tiryâku'i-Muhibbîn: 9. Latâifü'l Minen: 491. Kılâdtü'l Cevâhir: 42. Et-Târ'ihü'l Evhad: 107. Şeyh Reşid Rıza'nın Rifâi'lik hakkındaki kitaplara bakınız. Sıyânetü'l İnsân isimli kitapta olduğu gibi: 448.

⁹⁴ O, Ebu'l-Abbas Ahmed bin Ali el-Magribî el-Mısırî'dir. Onun hakkında hayalî ve gerçek dışı bir şahsiyet olduğu söylenmiştir. Ancak birçok Sûfi onun mezarını bu evrenin efendisi olarak kabul eder.

buldum. [Bana] Dedi: Burada dur, benim yanına dilediğin kimsenin girmesine izin ver, dilediğini engelle.)⁹⁵⁹⁶

Dördüncü: Nakşibendî tarikatının imamı Şâh Nakşibendî el-Buhârî⁹⁷(Vefatı Hicri 791- Miladi 1389)

Nakşibendi, Maverâünnehir, Horasan, Türk, Roma, Afganistan ve Hindistan topraklarında yaygındır. Yenilenen kısımları arasında: Diyûbendî, Tebliğ, Fencefirriyye ve diğerleri vardır. Kabirperest Nakşibendîler bu adamı rablik mertebesine ulaşınca kadar yüceltmişlerdir.

Hakkında söylenen en çirkin sözler arasında şunlar bulunmaktadır: (“En büyük gavs (medet umulan)”, “gerçek kutup (merkez)”, “Gavsu's-Sicânî” ve “Gavsu es-Sübhânî) O diriltir ve öldürür. İsteseydi dağ altın yapardı. Eğer kolunu hareket ettirseydi, büyük küçük bütün Buhâralıları, zavallıları şaşkın akılları karışmış, evleri ve dükkânları terk eder hale getirirdi.)⁹⁸

⁹⁵ O, Abdü'l-Vehhâb b. Ahmed bin Ali eş-Şâ'rânî'dir.

⁹⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 743-752. et-Tabakâtü'l-Kübrâ el-Müsemmâtu bilevâkîhi'l Envâr Fî Tabâkâtü'l-Ahyâr Liş-Şa'rânî: 1/183.

⁹⁷ O, tüm Nakşibendîler'in imamı Hâce Bahâuddîn Muhammed b. Muhammed el-Uveysî'dir. Kabirperestler, onun hakkında aşırıya gitmişler ve onu kâinatta tasarruf sahibi hükmeden saymışlardır.

⁹⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 754 el-Mevâhibü's-Sermediyye Lil-Kürdî: 108. el-Hadâikü'l Verdiyye Lil- Hânî: 125. el-Envârü'l Kudsiyye Lis-Senhûtî: 1126. es-Seb'ul Esrâr Li-Muhammed Ma'sûm el-Ömerî: 4. el-Behcetü's-Seniyye Lil-Hânî: 65. el-Kasîdetu Fî Silsileti'l Müceddidiyye en-Nakşibendiyye Lit-Terhetî bi-Hâmiş Keşfü'l Estâr Li-Ebî Tûrâb es-Sindî: 98. Câmi Kerâmâtü'l Evliyâ Lin- Nebhânî: 1/251.

İkinci Konu: Genel Olarak Allah'ın Veli Kulları Hakkındaki Aşırılık

Kabirperestlerin iddialarından biri de evliyaların rubûbiyet ve ulûhiyet özelliklerine sahip olduklarını iddia etmeleridir. Kutub ve gavsın Levh-i Mahfûz'a baktıklarını ve Allah'ın değerli kitaplarında bahsettiği beş şeyi; kıyametin vakti, yağmurun iniş vakti, rahimlerde ne olduğu, nefislerin ölümü ve nerede öleceklerini bildiklerini iddia ettiler.

Sözleri arasında: Evliyâlar Levh-i Mahfûz'u görebilirler vardır.

Evliyâlar, Allah Teâlâ'nın oğullarıdır, onlar gaybı ve müşâhede edilene bilirler.

Evliyâlar için gaybî ilimlerden olmuş olan, olacak olan ve Levh-i Mahfûz'un bütün ilimleri kendilerine açılmıştır. Onlar kabirlerinde ebedî bir hayat sahibidirler. Kabirde oldukları vakit, ilimleri ve idrakları daha kuvvetlidir. İşitmeleri ve görmeleri dünyadaki hayatlarından daha güçlüdür.)⁹⁹

Dördüncü Konu: Hanefi Alimlerinin Aşırılığı Ortadan Kaldırma ve Kabirperestlere Cevap Vermeleri

Hanefi alimleri, Kabirperestlerin yalanlarına cevap vermişler ve onların iddialarını reddetmişler ve onlara karşı delil sunmuşlardır. Bazen Allah'ın yüce kitabından ayetler, bazen de temiz sünnetten hadisler zikrederler. Sonra da Kur'an ve sünnetten yola çıkarak kendi sözlerini delil getirirler. Bu cevaplar arasında:

⁹⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 760. Tabakât eş-Şa'rânî: 1/160. Afganistan'da bir grup alim tarafından yazılan Takvîmü'd-Dîn: 175. Bahâr Şerîat Li-Emced Ali: 55.

Kur'an-ı Kerim'den Getirdikleri Deliller:

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Ey kitab ehli! Dininizde sınırları aşmayın ve Allah hakkında ancak hakkı söyleyin. Meryem oğlu İsa Mesih, ancak Allah'ın peygamberi, o Allah'ın Meryem'e ulaştırdığı "kun (Ol!)" kelimesinin eseridir ve O'nun yarattığı bir ruhtur.) [Nisâ Sûresi: 171]. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (De ki: Ey Kitap ehli! Dininizde haksız yere haddi aşmayın. Daha önceden sapan, birçoklarını saptıran ve yolun doğrusundan uzaklaşan bir topluma uymayın.) [Mâide Sûresi: 77]. Zemaşerî (Vefatı Hicri 538- Miladi 1144), Neseî (Vefatı Hicri 710- Miladi 1310), İmâdî (Vefatı Hicri 982- Miladi 1574) ve el-Âlûsî (Vefatı Hicri 1170- Miladi 1757) söz en son olan kişisindedir: (Dininizde aşırıya kaçmayın: Yani haddi aşmayın ve bu yasaklama Hristiyanlara, İsa'yı -aleyhisselam-ı risalet mertebesinde daha yüce bir yere getirme söylemelerinden dolayıdır. Aynı şekilde annesini de -Allah'ın selamı onun üzerine olsun- sıdıklık mertebesinde onların (Meryem -aleyhisselam-ı) koydukları makama yükseltmeleridir ve bu söz Yahudiler içindir. -Onların bu hitabın içine girdikleri değerlendirmesine binaen- İsa -aleyhisselam-ı mertebeleri yüksek bir ümmete, uydurdukları yalanlara ve çirkin sözlere varıncaya kadar, onu kötü sıfatla zikrederler. Kitap ehli başlığı altında zikredilmelerine gelince, kitaplarında kendilerini dinlerinde aşırılıktan alıkoyan şeylerin olduğuna iman etmeleri içindir.)¹⁰⁰

Sünnet-i Mutahhara'dan Getirdikleri Deliller:

Hanefi alimleri, dinde aşırılığa karşı sakındırmak için hadisi şerifleri delil getirmişlerdir. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

¹⁰⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 817. el-Keşşâf: 1/584. el-Medârik: 1/381. İrşâdü'l Akl: 2/259. Rûhu'l Meânî: 6/210.

«Dinde aşırıktan sakının. Çünkü sizden öncekileri dinde aşırılıkları helak etmiştir.»¹⁰¹

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: (Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı yücelttikleri (ve aşırı derecede övdükleri) gibi siz de beni yüceltmeyiniz (ve övmekte aşırı gitmeyiniz). Ben ancak Allah'ın kuluyum. (Benim için) Allah'ın kulu ve elçisi deyiniz.)¹⁰²

Hanefi Alimlerinin Dinde Aşırılığı İptal Eden Sözleri:

Hanefi alimleri, Kabirperestlere ve dinde aşırılığı karşı sağlam sözler ve yeterli cevaplar vererek karşı çıkmışlardır. Bunlardan bazılarını zikredelim:

İmam Mahmûd el-Âlûsî (Vefatı Hicri 1170- Miladi 1754) ve oğlu Numân el-Âlûsî (Vefatı Hicri 1317- Miladi 1899) kendisine tabi olmuş ve torunu Şükrü el-Âlûsî (Vefatı Hicri 1342- Miladi 1924), ve Hanefiler nazarında Şeyhü'l Kur'an olarak lakaplandırılan Şeyh Gulâmullah ve Allâme el-Ribâtî ve Allâme er-Rüstemî şöyle demişlerdir: **(Allah Teâlâ'nın şu buyruğunda: "Şüphesiz Allah'tan başka taptıklarınız bir sinek yaratamazlar." [Hacc Sûresi: 73] Allah Teâlâ'dan gafil olarak, sıkıntı zamanlarında evliyalardan yardım isteyerek ve onlara adaklar adayarak Allah'ın dostları hakkında aşırıya gidenlerin yerilmesine işaret eder. Onlardan birçoğunun evliyaların kapılarının eşiklerine secde ettiklerini gördüm. Yine bazıları onların kabirlerinde her şeyi çekip çevirme yetkilerinin olduğunu, dirilişini ispat ederler ve eğer kendilerine delil sorulursa: Bu, keşif ile sabit oldu derler. Allah onları kahretsin, ne kadar da cahiller. Ve iftiraları çoktur. Bütün bunlar batıldır, Kur'an ve sünnette, ümmetin geçmişlerinin sözleriyle hiçbir**

¹⁰¹ Nesâî: 5/268. İbn Mâce: 2/1008. Sahih-i Sünen-i Nesâî: 2/640. Sahih-i İbn Mâce: 2/177.

¹⁰² Sahih-i Buhârî: 3/1271.

dayanağı yoktur. Bu insanlar dinlerini bozdular ve nesh edilmiş dinlerin ehli Yahudiler ve Hristiyanlar, bunun yanı sıra laik materyalist/Ateist topluluk için bir alay konusu oldular. Allah Teâlâ'dan af ve afiyet dileriz.)¹⁰³

Allâme Şükrî el-Âlûsî (Vefâtı Hicrî 1342- Miladi 1924) şöyle demiştir: (Bununla kastedilen [yani yüceltmede aşırılık] herkesin saygı olarak gördüğünü abartmasıdır. Kabrini hacetmek, ona secde etmek, onu tavaf etmek ve gaybı bildiğine, verdiği, ve Allah'ı bırakıp da kendisinden yardım dileyene zarar verme ve yarar sağlama hakkına sahip olduğuna itikat etmek, ihtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını giderdiğine, darda kalanların sıkıntılarını giderdiğine, dilediğine şefaatt ettiğine ve dilediğini Cennet'e soktuğuna inanmak buna örnektir. Böylece bu yüceltmede aşırılık iddiası, şirkte aşırılık ve dinin bütününden uzaklaşmadır.) (105).

Allâme el-Hacendî (Vefâtı Hicri 1379- Miladi 1959) şöyle demiştir: (Şeytan'ın yeni ve eski olarak âdemoğluna karşı en büyük tuzaklarından biri, şirkin adını vesile edinme, şefaatt isteme ve benzeri yollarla değiştirerek salihleri yüceltme ve hürmet etme şeklinde onları şirk koşmaya düşürmektir. Müşrik istese de istemese de müşriktir. Allah'tan başkasından yardım istemek veya Allah'tan başkasına dua etmek şirk, onun için Allah'tan başkasına dua edenden daha sapık kim olabilir? Âdemoğlunun çoğunun küfürlerini ve dinlerini terk etmelerinin salih kimseler hakkında aşırıya gitmek, onlara (ibadet edercesine) dua ederek şefaattçi edinmek, onları arzulamak ve onlara yönelmek olduğu ispatlanmış oldu. Onlar ölüdürler ve kendilerine dua edenlerden gâfil oldukları halde,

¹⁰³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 824. Rûhü'l-Meânî: 17/212. Celâü'l-Ayneyn: 490. Gâyetü'l-Emânî: 2/312. Cevâhirü'l-Kur'an: 2/748. el-Kevâkbü'd-Dürriye: 59. Tenşîtü'l-Ezhâh: 43.

kendilerinden o şirk koşanların dilediklerini ve istediklerini yapmaya güç yetiremezler ve işitemezler.¹⁰⁴

Hanefî Alimlerinin, Kabirperestlerin Ölülerin Hayatının Dünya Hayatı İle Aynı Olduğu İncancını Geçersiz Kılan İfadeleri

Hanefî alimleri, Kabirperestlerin batıllarına karşı koymak için büyük çaba sarf etmişler ve bunlardan bir tanesi de Kabirperestlerin ölümlerinin hayatlarının dünya hayatı ile aynı olduğu konusundaki inançlarının geçersiz kılınmasıdır. Bu alimlerden bazıları şunlardır:

İmam Nesefî (Vefatı Hicri 719- Miladi 1310) Allah Teâlâ'nın şu sözünün tefsirinde- "**Hayır, onlar diridirler. Ancak siz bunu bilemezsiniz.**" [Bakara Sûresi: 154] ayeti hakkında şöyle demiştir: (Bunu bilmiyorsunuz. Çünkü şehidin hayatı hissedilemez.)¹⁰⁵

Ebussuûd el-İmâdî¹⁰⁶(Vefatı Hicri 982- Miladi 1574) şöyle demiştir: (Ama onların hayatlarını hissetmiyorsunuz, içinde bunun fiziksel yaşamın görünürdeki hisleriyle hissedilen bir şey olmadığı, daha çok zihin tarafından algılanmayan, daha çok ruh tarafından algılanan aklın idrak etmediği ruhsal bir mesele olduğuna dair bir sembol vardır. Bilâkis o vahiydir.)

İmâm Ebû Mansûr el-Mâtûrîdî (Vefatı Hicri 333- Miladi 945) şöyle demiştir: (Şüphesiz şehitlerin ruhları gaybdadır.)¹⁰⁷

¹⁰⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 827. Hükmullâhi el-Vâhid es-Samed: 26,33.

¹⁰⁵ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 831. el-Medârik: 102

¹⁰⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 832. İrşâdü'l Aklus-Selîm: 1/179.

¹⁰⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 832. Te'vîlât-ı Ehlü's-Sünne: 1/287.

Hanefîlerin Bağdat müftüsü İmam el-Âlûsî (Vefatı Hicri 1170- Miladi 1757) şöyle demiştir: (Yani, siz onların hallerini hissedemezsiniz ve idrak edemezsiniz. Çünkü bunlar kimsenin bilemeyeceği berzah âleminde olan şeylerdir. Bu durumları vahiy yoluyla öğrenmekten başka bir yolu yoktur. Ruhlar -kendi içlerinde var olan özlerdir- bedende hissettiklerinden farklıdır, ancak bunun berzah âlemindeki bedene bağlı olmasında bir engel yoktur ve bu yoğun bedenden farklıdır.)¹⁰⁸

Hanefî alimlerinin; Kabirperestlerin, Yardım Dileyenlerin Seslenişlerinde Ölülerin İşitmeleri İncancı Geçersiz Kılan İfadeleri

Hanefî alimleri felaket anında ölülerin (kendilerinden) yardım dileyenlerin çağrılarını işittiklerine dair Kabirperestlerin iddialarını geçersiz kılmışlardır, onlardan bazıları şu kimselerdir:

Şeyh el-Cencûhî (Vefatı Hicri 1323- Miladi 1905) şöyle demiştir: ((ölülerin işittiklerini] inkâr edenler arasında Âişe, İbn Abbas ve İmam [Ebû Hanîfe] de dahil olmak üzere birçok alim vardır. Allah Teâlâ'nın şu sözünü delil getirmişlerdir: "Şüphesiz sen ölülere duyuramazsın." (Neml Sûresi 80.) Çünkü O, işitmeme konusunda kâfirleri ölülere benzetmiştir- ölülerin duymadığını biliyordu, aksi takdirde benzetme geçerli olmazdı.)¹⁰⁹

İmam Neseî (Vefatı Hicri 710- Miladi 1310) bu ayetin tefsirinde, "Sağırın" gerisin geriye dönmeleri ifadesinin sınırlandırılmasının faydasını açıklarken şöyle demiştir: (Eğer şöyle desem: Sağır; giderken ve dönerken işitmez, bunu özel kılmanın ne faydası var? Dedim ki: O [sağırdır].

¹⁰⁸ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 832. Rûh'ul Meâni: 2/20,21.

¹⁰⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 847. el-Kevkebü'd-Dürri: 319. el-Haceriyye: 2/197.

Eğer önünü döndüğünde sembol ve işaret ile anlar, arkasını dönerse işaret edildiğinde ne işitir, ne de anlar.)¹¹⁰

Şeyh Muhammed Hüseyin el-Nîlevî ve Muhammed Emîr el-Bendiyâlî-onlar muasır Hanefî alimlerindendir, lafız birincisine ait olup, Allah Teâlâ'nın şu ayetinin tefsiri hakkında şöyle demişlerdir: (Yahut altı üstüne gelmiş (ıpıssız duran) bir şehre uğrayan kimseyi görmedin mi? O, "Allah, burayı ölümden sonra nasıl diriltecek (acaba)?" demişti. Bunun üzerine, Allah onu öldürüp, yüzyıl ölü bıraktı, sonra diriltti ve ona sordu: "Ne kadar (ölü) kaldın?" O, "Bir gün veya bir günden daha az kaldım" diye cevap verdi. Allah, şöyle dedi: "Hayır! Yüz sene kaldın.) [Bakara Sûresi: 259]: (Uzeyir'in bu uzun süre boyunca hiçbir şey bilmediğini biliyorsun, güneşi ne doğarken, ne de batarken, Ne bir saray, ne bir yıldız, ne bir bulut gördü, ne de yağmur hissetti. Gök gürültüsünü ve benzeri yüksek sesleri duymuyor, günün ve gecenin geçişini hissetmedi. Ne sıcaklığı, ne soğukluğu hissetti. Bunları hissettiğini ve algıladığını söylersek yalanlamak gerekir.)¹¹¹

¹¹⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 848. el-Medârik: 3/20.

¹¹¹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 850. Şifâü's-Sudûr: 18

Beşinci Bölüm: Mezarların Üzerine Bina Yapma Bid'ati ve Onunla Mücadele Etmek

Kabirler üzerine bina yapmak, birçok Müslümanı saf/halis tevhidden uzaklaştıran ve bilerek ya da bilmeyerek onları büyük şirke götüren en tehlikeli sapkınlıktır. İşte bu yüzden Müslüman alimler, bu büyük tehlikle mücadele etmek ve ona karşı uyarmak için çalışmışlardır. Bunlar arasında çağlar boyunca mücadele eden Hanefi alimleri vardır. Bu bölümde, Kabirperestlerin kabirlerin üzerine bina inşasındaki inançları sunulacak ve ardından Hanefi alimlerinin bunlarla mücadele çabaları anlatılacaktır.

Birinci Konu: Kabirperestlerin Kabirler Üzerine Bina Yapılmasındaki İnaçları

Kabirperest davetçiler kabirler üzerine bina yapmanın caiz olduğuna inanmış ve bunun caiz olduğuna dair kitap ve risâleler yazmışlardır. Bu yoldan saptıranlar arasında şu kimseler vardır:

El-Semnûdî (Vefatı Hicri 1326- Miladi 1908), şöyle bir başlık eklemiştir: (Kabirler Üzerine Bina Yapma Konusunda Dört Mezhep Üzerine Delillerin Açıklanması)¹¹²

El-Hasan el-Âmilî el-İrakî (Vefatı Hicri 1371- Miladi 1952) dokuzuncu bölüm ekleyerek şöyle demiştir: (Mezarları inşa etmek ve üzerlerine inşa

¹¹² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1613. Keşfü'l-İrtiyâb: 357- 408.

etmek ve onları kireç ile boyamak, üzerlerine kubbeler yerleştirmek, sandık yapmak ve örtü örtmek.¹¹³

El-Kevserî (Vefatı Hicri 1371- Miladi 1952) bir makale yazmış ve - Kabirlerin Üzerine Mescitlerin Bina Edilmesi ve Onlara Doğru Namaz Kılınması- diye bir başlık atmıştır.¹¹⁴

el-Benûrî (Vefatı Hicri 1397- Miladi -1977) Mukaddimetu Li-Makalati'l-Kevserî adlı eserinde, Kevserî'yi abartılı bir şekilde övmüş ve saf halis tevhdî yayan Müslüman alimlere saldırmıştır. İbn Huzeyme'nin "Kitâbü't-Tevhdî'ne" ve İmam Ahmed'in oğlu Abdullah'ın "Sünne" isimli kitabına saldırmıştır. El-Dârimî'nin, Bişr el-Mirrîsi'ye cevap verdiği kitabını ve zikri geçen kitapları putperestlerin kitapları olarak saymıştır. Meşhur atasözünde söylendiği gibi beni hastalığıyla birlikte attı ve kaçtı. Yani putperestliğe davet eder ve ardından Müslüman alimleri putperestlikle suçlar.¹¹⁵

El-Kevserî el-Ubbî'nin¹¹⁶kabirlerin üzerine cami ve kubbe inşa etmenin caiz olduğunu tasdik eden sözlerini aktararak şöyle demiştir: (Salih bir kimsenin yanına mescit bina eden veya orada salih kimsenin

¹¹³ Önceki Kaynak.

¹¹⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1614. Makâlâtü'l-Kevserî: 156- 159.

¹¹⁵ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1614. Mukaddimetu'l-Benûrî Li-Makalati'l-Kevserî.

¹¹⁶ O, Ebû Abdillâh Muhammed b. Halîfe el-Veřtânî el-Magribî el-Maliki'dir (ö. Hicri 828 - Miladi 1425).

kalıntılarında bereketlenmeyi kastederek kabrinde namaz kılınmasında ve duasının kabul olunmasını arzulamasında bir mahzur yoktur.)¹¹⁷

El-Kevserî, kabirleri mescit yapmanın caiz olduğuna ve üzerlerine mescitler inşa etmenin caiz olduğuna dair Nablusî'nin (ö. Hicri 1143- Miladi 1731) sözlerini zikrederek, onlardan Kabirperest putçuluğa apaçık bir davetle şöyle demiştir: (Salih bir kimsenin kabrinin yanında mescit bina eden veya onu yüceltmek için değil de onun yüzü suyu hürmetine isteyen veya ibâdetinin izlerinden birinin kendisine ulaşmasını istemek maksadıyla kabrinde namaz kılan¹¹⁸ve ona yönelmede bir mahzur yoktur.)¹¹⁹

Ahmed b. Muhammed el-Gumârî¹²⁰ (ö. Hicri 1380- Miladi 1960) putperestliğe açık bir çağrıda bulunarak bir risâle yazıp onu şu isimle adlandırdı (İhyâü'l-Makbûr Min Edilleti İstihbâbi Binâi'l-Mesâcidi ve'l-Kıbâbi Alâ'l-Kubûr)¹²¹.

¹¹⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1615. İkmâlü'l-İkmâl: 2:234. Makâlâtü'l-Kevserî: 157.

¹¹⁸ Dikkat et ey Müslüman! Çünkü onun “Onu yüceltmek için değil” sözü, onu rab ve yaratıcı edinmek değildir [Rubûbiyet tevhîdi]. Ancak Kabirperestlerin içinde şirk olan yüceltmelerine gelince, [Ulûhiyette şirktir] Kabirperestler bu şirki engellemez.

¹¹⁹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1615. El-Hadîkatü'n-Nediyye:2/631. Makâlâtü'l-Kevserî: 157.

¹²⁰ O, Ebu'l-Feyd Ahmed b. Muhammed el-Gumârî el-Magribî'dir.

¹²¹ . Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye:1618.

İkinci konu: Hanefi Alimlerinin, Kabirlerin Üzerine Bina Yapılmaması ve Yıkılmasının Zarureti Hususunda Uyarıda Bulunan Sahih Hadislerden Çıkarımlarda Bulunmaları

Allah -Teâlâ-, bu hurafelere ve insanların saptırılmasına karşı koymaları için aralarında Hanefi alimlerinin de bulunduğu Müslüman alimleri göndermiştir.

Birinci Hadis:

Âişe -radiyallahu anha-'dan rivâyet edildiğine göre o şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- vefat etmesine sebep olan son hastalığı esnasında şöyle buyurdu: (Allah; Yahudi ve Hristiyanlara lanet etsin. Onlar, peygamberlerinin kabirlerini mescidler edindiler.) Âişe -radiyallahu anhâ- dedi ki: Böyle olmasaydı onun kabrini açık görünür yaparlardı. Ancak onun kabrinin mescit edinilmesinden korkuldu.)¹²²

Hanefi alimleri, kabirler üzerine bina yapmanın ve kabirleri mescit edinmenin Allah'ın lanetinin en büyük sebeplerinden biri olduğunu ve bunun büyük bir şirk sebebi olduğunu ve bunun Yahudilerin ve Hristiyanların yaptıkları bir şey olduğunu bildirmişlerdir.¹²³

¹²² Buhârî: 1/168. 3/1273. 4/1615. 5/2190. Müslim: 1/377 rivayet etmiştir.

¹²³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 414, 415, 1622. Şerhu't-Tahâviyye: 22. Ziyâratü'l-Kubûr Lil-Birgivî: 6-8. Mecâlisü'l-Ebrâr: 123. Umdetü'l-Kâri': 8/135. el-Fikru ve'l-Luma' Fî 'l-Havâdisi ve'l-Bida'i Lit-Türkmânî: 1/216. Rûhu'l-Meânî: 15/238. Celâü'l-Ayneyn: 522. Gâyetü'l-Emânî: 1/267. Fethü'l-Mennân: 477.

İkinci Hadis:

Âişe -radiyallahu anha-'dan merfû olarak rivâyet edildiğine göre o şöyle demiştir: (Onlar öyle bir topluluktur ki, içlerinden salih bir kul ya da salih bir adam öldüğünde onun kabrinin üzerine mescit bina ederler, içine de resimler yaparlar. Onlar, Allah katında yaratılmışların en şerlileridirler.)¹²⁴

Üçüncü Hadis:

Cündüp b. Abdullah el-Becelî -radiyallahu anh'ın rivayet ettiği hadiste şöyle demiştir: Ben Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- vefat etmeden önce ondan şu beş şeyi işittim: Peygamberimiz -sallallahu aleyhi ve sellem-, **«Dikkat edin! Sizden öncekiler peygamberlerinin ve salih insanların kabrini mescit edindiler. Dikkat edin! Kabirleri mescit edinmeyin, ben sizi bundan sakındırıyorum.»**¹²⁵Bir grup Hanefi alimi bu hadisi delil olarak göstermişlerdir.¹²⁶

Dördüncü Hadis

Câbir b. Abdillâh -radiyallahu anh-'tan rivâyet edildiğine o şöyle demiştir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- kabrin kireçlenmesini, üzerine oturulmasını ve üzerine bina yapılmasını nehyetti.¹²⁷Başka bir

¹²⁴ Buhâri: 1/167. 165. 450. 3/1406. Müslim: 1/376 rivayet etmiştir.

¹²⁵ Müslim rivayet etmiştir: 1/378.

¹²⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 416. Şerhu't-Tahâviyye: 22. Celâü'l-Ayneyn: 522. Ziyâratü'l-Kubûr Lil-Birgivî: 5. Mecâlisü'l-Ebrâr Li-Ahmed er-Rûmî: 123. Gâyetü'l-Emânî: 1/267 ve 2/206.

¹²⁷ Müslim rivayet etmiştir: 2/667. Ebû Dâvûd: 3/552. Tirmizî: 3/359, dedi ki: Hasen ve sahihtir. en-Nesâ'î: 4/86. İbn Mâce: 1/498. Ahmed: 3/295. İbn

rivâyette: - Şu ifadeyi ziyade ettiler- (onun üzerine yazılmasını) da yasakladı.¹²⁸

Beşinci Hadis:

Ebu'l-Heyyâc Hayyân b. Husayn el-Esedî el-Kûfî şöyle demiştir: “Bana, Ali b. Ebî Tâlib -radiyallahu anh-: şöyle dedi: "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellam-'in beni hiçbir heykel/put bırakmayıp kırıp dökmem, (yerden) yüksek hiçbir kabir bırakmayıp yer seviyesine indirmem için gönderdiği bir işe ben de seni göndereyim mi?" dedi.¹²⁹

Pek çok Hanefi alimi, bu sahih hadisi, kabir üzerine cami ve kubbe yapılmasının yasaklanmasına, kabirlerin üzerine inşa edilen cami ve kubbelerin beklemeden/bir an önce yıkılması için hareket etme zorunluluğuna delil olarak zikrederler.¹³⁰

Hibbân: 5/65. Abdurrezzâk: 3/504. İbn Ebî Şeybe: 3/335. el-Tâhâvî, Ma'ânî el- Âsâr'da: 1/515. el-Hâkim: 1/370.

¹²⁸ Bkz: Müslim, Ahmed ve Abdürrezzâk dışındaki önceki kaynaklar.

¹²⁹ Müslim 2/666. Ebû Dâvûd: 3/548. Tirmizî: 3/357. en-Nesâî: 4/88. Ahmed: 1/96 ve 129. Abdurrezzâk: 3/503. el-Hâkim: 1/369 rivayet etmiştir.

¹³⁰ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1633. Ziyâretü'l-Kubûr Lil-Birgivî: 13. Ruhü'l Meânî Lil-Âlûsî:15/238. Celâü'l-Ayneyn: 522. Fethü'l-Mennân: 477. Gâyetü'l-Emânî: 1/269. Fethü'l-Mülhim Li-Şebbîr Ahmed el-Osmânî: 506/2. el-Müşâhedât Li-Allâme el-Hacendî: 27. el-Basâir Libn Âsîf el-Fencefirî: 451. el-Minhâcü'l-Vâdih Li-Safder: 185. Akdü'l-Leâli' ve'd-Dürer Li-Allâme el-Ribâtî: 104. el-Belâgü'l-Müb'in Li-Şâh Veliyyullah ed-Dehlevi: 26. Mısbâhü'l Mü'minîn Li- Muhammed el-Muzafferî: 25.

Üçüncü Konu: Hanefi Alimlerinin, Kabirlerin Üzerine Bina Yapılmaması ve Yıkılmasının Zarureti Hususundaki Gayretleri

Hanefi alimleri, kabirlerin üzerine bina yapılmaması, kabirlerin sıvanmaması ve üzerine lambalar/kandiller konulup yakılmaması hususunda ikazda bulunmuşlardır. Sıradan insanların inançları/akideleri, üzerindeki tehlikeleri nedeniyle emir/yönetici ve ileri gelenleri onu yıkmaya ve onunla bağlantılı tüm sapkınlıkları ortadan kaldırmaya çalıştılar. Bu alimler arasında şunlar bulunmaktadır:

İmam Birgivî (ö. Hicri 981- Miladi 1573), Ahmed er-Rûmî (ö. Hicri 1043- Miladi 1633), Veliyyullah ed-Dehlevî (ö. Hicri 1176- Miladi 1763), Şeyh Sübhân Bahş el-Hidî, Şeyh İbrâhim es-Sevratî, Şeyh Muhammed el-Muzafferî, Allâme er-Ribâtî şöyle demiştir:

(Şeytan'ın en büyük tuzaklarından biri, geçmişte ve günümüzde insanların çoğunun, kabirlerde (yatanlardan medet umma hususunda) onları fitneye düşürmek için telinde bulunmasıdır. Ta ki onlar; rab edindiklerine taptıkları gibi, Yüce Allah'ı bırakıp onlara tapıncaya kadar, üzerlerine mabetler inşa ettirdi ve bu nedenle Nuh -aleyhisselam-'ın kavminde şirk hastalığı başladı. İşte bu şirk puta tapıcılığın başlangıcı idi ve bu yüzden Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- kabirleri meşit edinmeyi, üzerlerine kubbe yapmayı yasaklamış ve bunu yapana lânet etmiş ve bunun lânetlenmiş şerli Hristiyan ve Yahudilerin yaptığı amellerden biri olduğunu belirtmiştir. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, ümmetini, Yahudi, Hristiyan ve Müşriklerin genelini yaptıklarına karşı, vefatına sebep olan son hastalığında uyardı. Bunun üzerine sahabeler -radiyallahu anhum- onun emrini yerine getirdiler, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve onun şerefli kabrini meşit olarak kabul edilmesin ve Yüce Allah'ın yerine tapılan bir put yapılmasın diye görünür

şekilde yapmadılar. [Ve bununla ilgili birkaç hadis naklettiler, sonra dediler ki:] Mezheplerin çoğu açık/bilinen sünnetin gereği olarak kabirlerin üzerlerine mescit inşa etmenin ve onlara doğru namaz kılmanın haram olduğunu bildirmişlerdir. Ahmed, Mâlik ve Şafîî bunun haram olduğunu ifade etmiştir. Kerih görüldüğünü ifade edenler ise kerahat ile haram olduğunu kasetmişlerdir. Çünkü Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den tevâtür yoluyla gelen hadislerde bunun yasaklanması, bunu yapana lânet edilmesi, bu durumun sadece mekruh olduğunu göstermez, bilakis haramdır.

Fıkıh alimleri bunun haram olduğunu, eğer kabirlerin üzerine kandil/lamba koymak caiz olsaydı, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bunu yapana lânet etmeyeceğini belirtmişlerdir. Ancak Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- lanet etmiştir. Çünkü hiçbir ihtiyaç yokken mal israf edilmiş ve kabirde yatanlar hak etmedikleri şekilde tazim edilmiştir. Aynı şekilde müşriklere benzeme de söz konusudur. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabirlerin üzerine bina yapmayı yasaklaması kabirlerin üzerlerine taş koyarak bina yapmak da dahil olmak üzere, benzerlik arz eden her şeyi kapsamaktadır. Aynı şekilde hayvan kılından çadır koymakta böyledir. Bunların hepsi cahiliye adetleridir. Bundan dolayı Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- peygamberlerinin kabirlerini mabetler edindikleri için Ehl-i Kitap'a lânet etmiştir.

Bunlar, kabirleri için (kabirlerde yatanlar için) namaz kılmanın ona bir hürmet olduğunu iddia ediyorlardı. Bu apaçık bir şirktir. Kabirlere doğru namaz kılmanın, Allah Teâlâ katında daha büyük bir makam olduğunu iddia ediyorlardı. Bu sebepten Yüce Allah, kabirlerin üzerine camilerin bina edilmesini yasaklamıştır. Birçok topluluğu büyük veya küçük şirke sürükleyen budur. Çünkü salih olduğuna inanılan kişinin kabrinin yanında işlenen şirk, ağaç ve taşlara tapınarak işlenen şirkten gönüllere daha yakındır. Onun için kabirlerde, kalpleriyle dua eden, tevazu gösteren, boyun eğen ve ibâdet eden birçok insanı Allah'ın mescidlerinde ve seher

vaktinde yapmadıkları şekilde ibadet ederken görüyoruz. Onlardan bir kısmı kabirlere secde eder, birçoğu da camilerde ummadıkları kadar kabirlerde namazın bereketini umarlar.)¹³¹.

İmam İbn Ebîl-İzz (ö. Hicri 792- Miladi 1390) -rahimehullah- kabirlere kubbe ve mescit yapılmasının yasaklandığını ve bunun bir lânete ve Allah'ın rahmetinden kovulmaya yol açtığını doğrulamak için birkaç hadis zikretmiştir. Küfre ilk giren Yahudilerin, Hristiyanların ve diğer Müşriklerin işlerinden biri olduğunu ve Allah -Azze ve Celle-'ye şirk koşmanın sebeplerinden biri olduğunu, kabirler üzerine bina edilenleri yıkmada hemen hareket edilip acele edilmesinin gerekli olduğunu söylemiştir.¹³²

Bağdat'taki Hanefi müftüsü İmam Mahmûd el-Âlûsî (ö. Hicri 1270- Miladi 1854), kabirlerin üzerine cami ve kubbe yapılmasının yasaklanması ve bunların yıkılmasının gerekliliği hakkında çeşitli hadisler zikretmiştir. Bunun, Allah Teâlâ tarafından bir lânete yol açtığını, önceki kâfirlerin işlerinden biri olduğunu, Allah Teâlâ'ya şirk koşmanın sebeplerinden biri olduğunu, büyük ve helâk edici günahlardan biri olduğunu, kabirlere doğru ve kabirlerin üzerinde namaz kılmanın ve ondan bereket ummanın büyük günahlar olduğunu ifade etmiştir.

Sonra da şöyle demiştir: Bir adam, bereket umarak kabirde namaz kılmayı niyet etse, bu Allah Teâlâ'ya ve Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e, savaş açmak ve Allah -Azze ve Celle-'nin izin vermediği bir şekilde dinde olmayan bidat çıkarmaktır. Bunu yasaklamak ve daha sonra

¹³¹ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1635. Ziyâretü'l-Kubûr Lil-Birgivî: 4-9. Mecâlisü'l-Ebrâr: 123-126. Hazînetü'l-Esrâr: 125-126. Nefâisü'l-Esrâr: 154-157. Akdül-Leâli' ve-Dürer Lir-Ribâtî'nin: 110-112. el-Belâgü'l-Mübîn Li-Şâh Veliyyullah: 26-28. Ve Misbâhü'l-Mü'minîn: 26-27.

¹³² Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1642. Şerhu't-Tahâviye: 21-22.

icma ile bunları ve mezarların üzerindeki kubbeleri hemen en çabuk bir şekilde yıkmak zorunludur. Kabirlerin üzerine yapılan bu yapılar Mescid-i Dirâr'dan daha zararlıdır. Çünkü Mescid-i Dirâr, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e isyan etmek üzerine kurulmuştur. Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bunu yasaklamıştır. Yerden yüksek kabirlerin yıkılmasını ve kabirler üzerindeki her kandilin ya da aydınlatmaların izale edilmesini emretti. Bu kandil ve aydınlatmaların vakfedilmesi ve adak olarak adanması caiz değildir.¹³³

Dördüncü Konu: Hanefi Alimlerin, Kabirperestlerin Kabirler Üzerine Bina Yapma Hususundaki Bazı Şüphelerini Geçersiz Kılmaları

Kabirperestler kabirlerin üzerine camiler ve kubbeler inşa etmeye hırslı olmuşlar ve şeri delilleri kendi arzularına/hevalarına uyduracak şekilde uyarlamaya çalışmışlar ve insanları saptırmak için şüpheler toplamışlardır. Allah -Teâlâ- lütfuyla, bu şüphelere karşı çıkan ve bu delillerle çıkarım yapmanın yanlışlığını açıklayan büyük alimleri ümmet için müsahtar kılmıştır. Bu alimler arasında Kur'an-ı Kerim'den ve pak sünnetten şer'î deliller kullanarak bu şüpheleri reddeden, Hanefi alimleri de vardır.

Birinci Şüphe: Kabirperestler kabirlerin üzerine bina yapmanın haramlığı hususunda şöyle iddiada bulunmuşlardır:

Hadislerde yer alan yasak; mescitlerin, yani kabirlerin üzerine mescit yapılması ve kandil yakılması ile ilgilidir. Kabirlerin yanındakine gelince, bunda bir mahzur yoktur.

¹³³ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1643. Rûhu'l-Meânî: 15/237-238.

Şüpheye Verilen Cevap

Hanefî alimleri, Kur'an ve sünnetteki delillerde olduğu gibi, "Alâ" kelimesi yukarıyı içerdiği gibi yanında olmayı da içerdiğini belirtmişlerdir. Onlardan bazıları¹³⁴:

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur: (Yahut altı üstüne gelmiş (ıvıssız duran) bir şehre uğrayan kimseyi görmedin mi?) [Bakara Sûresi: 259]

Bu, o adamın köyün duvarlarının üzerinden geçtiği anlamına gelmez.

Allah Teâlâ yine şöyle buyurmuştur: (Mezarı başında da durma!) [Tevbe Sûresi: 84] Ayetin anlamı; Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in münafıkların kabirlerinin başında durması yasaklanmış ve onların kabirlerinin yanında durması bu yasağın dışında kalmış anlamına mı gelir?!

Pak sünnete gelince, İsrâ ve Miraç hadisinde şöyle geçmektedir: «Böylece Adem'e geldim.», «Böylece İbrahim'e geldim.» ve «Böylece Mûsâ'ya geldim.» Bu cümlelerin anlamlarının şöyle olması mümkün müdür? Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- gelip peygamberlerin başlarının üzerinden geçmiştir, -Allah'ın selatı ve selamı onların üzerine olsun-

Sonuç: Bu şüphe, aslı itibariyle geçersizdir. Yasak, tüm bu şekilleri kapsamakta ve ameller niyetlere göredir.

¹³⁴ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye:1648.

İkinci Şüphe: Kabirperestlerin- Allah Teâlâ'nın- bu sözünü delil getirmeleri: (Duruma hakim olanlar ise, “Üzerlerine mutlaka bir mescit yapacağız” dediler.) [Kehf Sûresi 21. ayet]

Dediler ki: Manası şudur: (Müslümanların namaz kılmaları ve mağaranın olduğu yerden bereket ummaları için mağaranın kapısını mescit edinelim demeleri bu yapılanın câiz olduğunu gösterir.

Şüpheyeye Verilen Cevap

Hanefi alimleri bu şüpheyeye karşı cevap olarak bu ayetin, rasûllerin sünnetlerine uyan tevhid ehli Müslümanların yaptıklarını göstermediğini söylediler. Bilâkis bunlar Müşrik oldukları için puta tapanların adetleri üzerine bina ettiler. Hiçbir peygamber, kabirlerin üzerine mescit ve kubbe yapılmasının caiz olduğunu gösteren bir din anlayışıyla gelmemiştir. İmkânsız dayatma meselesi olarak kabul edilse bile bunun önceki şeriatlerde caiz olduğu anlamına gelmez, verilecek cevap da şudur: Dinimiz desteklemedikçe ve onaylamadıkça önceki kanunlar bu şeriatımızda bir delil değildir. Dinimiz, bu işlerin Allah Teâlâ'ya koşulan şirk kapısı ve Allah'ın lanetlediği Yahudi ve Hristiyanların eylemlerinden biri olduğunu ve bu olayda hiçbir delil olmadığını açıkça belirtmiştir.¹³⁵

Üçüncü Şüpheyeye: Kabirperestlerin peygamberlerin kabirlerinin üzerine cami ve kubbeler inşa etmenin İslâm ümmetine miras kalan bir iş olduğu iddiası

Dünyanın doğusundaki ve batısındaki selef ve halef bu millet bunun caiz olduğu konusunda fikir birliğinde olduğu anlamına gelir.

¹³⁵ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye:1650-1651.

Şüpheye Verilen Cevap

Hanefi alimleri, bu şüpheye, bunun milletin icma meselesi olmadığı, daha ziyade iğrenç bid'atlerden ve sapıkların miras aldığı çirkin adetlerden biri olduğu şeklinde cevap vermişlerdir. Hanefi mezhebinden bir zümre; bu mirasın, cahil olan insanların fiillerinden biri olduğu için, hiçbir delili olmayan kınanacak bir fiil olduğunu belirtmişlerdir. Ve şöyle demişlerdir: (Gerçek bir icmadır dersin, onların beyan ettiği gibi bir delildir. Ben de 'Yasaktır' derim. Haram olduğu görüşünde olan alimlerden dahi korunarak gelen bir şey değilse de nasıl olur da gerçek bir icma olduğu kabul edilir. Ancak iyiliği emredip kötülükten men etmenin yerine getirilmesi için ümmetin iyi olduğu zamanın olması gerekir ve bu, çağlar boyunca kesintiye uğradı.)¹³⁶

Dördüncü Şüphe: Kabirperestlerin Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve iki güzide sahabesinin -radiyallahu anhuma- kabirleri üzerine inşa edilen kubbeyi kendilerine dayanak edinmeleri

Bu birbirine benzemeyen şeyler arasında yapılan kıyası şeytan onlara böyle vahyetmiştir.

Şüpheye Verilen Cevap

Hanefi alimleri bu şüpheye iki yönden cevap vermişlerdir:

Birinci Husus: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrinin üzerine bina yapılması, kabir üzerine bina yapmak kabilinden değildir. Bu yapının aslı Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- oraya defnedilmeden önce vardı. Çünkü burası Âişe- radiyallahu anha-'nın odasıydı. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in evlerinden biriydi. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Âişe -

¹³⁶ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1656-1658.

radiyallahu anha-'nın odasında vefat ettiğinde ittifak vardır. Bundan dolayı Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Âişe- radiyallahu anha-'dan rivayet edilen hadise göre bu odaya defnedilmiştir: O hadis şöyledir: Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ruhu kabzedildiği zaman, cenazesinin defni konusunda ihtilafa düştüler. Ebû Bekir -radiyallahu anha- şöyle dedi: "Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'den şöyle bir şey işittim: "Onu unutmadım." dedi: «Allah bir peygamberi kendisinin o peygamber için gömülmesinin uygun olduğu yerde o (peygamberin) ruhunu kabzeder.» Onu yatağının olduğu yere defnedin.) Bunun üzerine onu Âişe- radiyallahu anha-'nın odasına defnettiler. Çünkü onun -sallallahu aleyhi, ve sellem-'in kabri üzerindeki bu bina yoktu, kabrin üzerine inşa edilmedi. Çünkü bu yapı Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in vefatından önceydi. Ebû Bekir ve Ömer - radiyallahu anhuma-'nın defnedilmelerine gelince, o ikisi Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in orada defnedilmesinin ardından o yere defnedildiler.

İkinci Husus: Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrinin üzerindeki kubbe, sahabeler -radiyallahu anhum- döneminde yoktu -Tâbiinin ve etbâu't-Tâbiinin dönemlerinde de yoktu, sünnet imamlarının dönemlerinde ve bu ümmetin yaşadığı en hayırlı dönemlerinde de yoktu.

Allâme el-Hacendî (ö. Hicri 1379- Miladi 1959), Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabri üzerine bu yeşil kubbenin inşa tarihini açıklayarak, bunun bir bid'at olduğunu ileri sürüp şöyle demiştir: (Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabri şerifi üzerine yeşil kubbe yapmanın başlangıcı üzerine: Bil ki, (Hicri 678- Miladi 1279 yılına kadar) Nebi- sallallahu aleyhi ve sellem-'in kabrinin olduğu odanın üzerinde yoktu. O yıl Kral ez-Zâhir el-Mansûr Kâlûvûn el-Sâlihî tarafından yapılmış ve inşa edilmiştir. Böylece kubbe yapılmış oldu. Bunu Mısır'da ve Şam'da Hristiyanların süslü kiliselerini gördüğü için yaptı ve Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in bu konudaki emrini ve sünnetini bilmeyerek onları taklit etmiştir. Bil ki, Kâlûvûn'un bunu yapması, Allah Rasûlü -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sahih sabit olan hadislerine kesinlikle aykırıdır. Fakat cehalet büyük bir musibettir,

sevgede ve hürmette aşırılık büyük bir hastalıktır ve ecnebileri taklit etmek ölümcül bir hastalıktır.)¹³⁷

Sonuç:

Allah Teâlâ'nın fazlı ile Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye Fî İbtâli Ak'ideti'l Kubûriyye isimli kitabın geniş tanıtımı yapılmıştır. Bu tanıtım önemli konuları içermektedir:

Temel Tanımlar: Tevhîd, İbadet ve Şirk.

Rubûbiyet tevhîdi ile Ulûhiyet tevhidi arasındaki fark:

Kabirperestlerin ölüden yardım isteme konusundaki sapıklıkları ve onlara verilen cevap.

Kabirperestlerin ölüden yardım isteme konusundaki sapıklıkları ve onlara verilen cevap.

Mezarların üzerine bina yapmanın bidat oluşu ve onlara karşı koymak.

¹³⁷ Bkz: Cuhûdu Ulemâ-i el-Hanefiyye: 1660-1662. el-Müşâhedât el-Ma'sûmiyye Lil-Hacendî: 26,34.

المحتويات

.....	1
.....	2
Mukaddime (Önsöz)	3
Birinci Bölüm: Temel Tanımlar: Tevhid, İbadet ve Şirk	5
İlk konu: Tevhid/Birlemek.....	5
Kabirperestlerin Tevhid Tanımları:	5
Hanefi Alimlerine Göre Tevhidin Tanımı:.....	6
İkinci Konu: İbadet	8
Kabirperestlere Göre İbadetin Tanımı:	8
Hanefi Alimlerine Göre İbadetin Tanımı:	10
Üçüncü Konu: Şirk.....	11
Kabirperestlere Göre Şirkin Tanımı:.....	11
Hanefi Alimlerine Göre Şirkin Tanımı:	12
Dördüncü Konu: Çağdaş (günümüz) Kabirperestlerin Şirki, İlk Putperestlerin Şirkinden Daha Şiddetlidir	14
İkinci Bölüm: Rubûbiyet Tevhîdi ile Ulûhiyet Tevhidi Arasındaki Fark:	15
Birinci Konu: Hanefi Alimlerine Göre Tevhidin Önemi:	15
İkinci Konu: Kabirperestlerin Rablik ile Ulûhiyetin Aynı Anda Bir Olduğuna İnanmaları	18
Üçüncü Konu: Hanefi Alimlerinin Rubûbiyet ve Ulûhiyet Birliğini İddia Edenlere Cevabı	20
Dördüncü Konu: İslâm ile Küfür Arasındaki Ayrım Allah'tan Başka Hak İlah Yoktur Sözü	22

Üçüncü Bölüm: Kabirperestlerin Ölüden Yardım İsteme Konusundaki Sapıklıkları ve Onlara Cevap Vermeleri.....	23
Birinci Konu: Kur'an-ı Kerim'den Alıntı Yaparak Kabirperestlere Cevap..	26
İkinci Konu: Hadis-i Şeriflerden Alıntı Yaparak Kabirperestlere Cevap...	28
Üçüncü konu: Hanefî Alimleri Ölülerden Yardım İstemeleri Sebebiyle Kabirperestlere Verdikleri Cevaplar.....	30
Dördüncü Bölüm: Kabirperestlerin Ölülerden Yardım İsteme Hususundaki Sapıklıkları ve Onlara Verilen Cevap	36
Birinci konu: Kabirperestlerin Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in Sevgisi Hakkında Aşırıya Gitmeleri.....	36
İkinci Konu: Allah'ın Özel Veli Kulları hakkındaki Aşırılık	39
İkinci Konu: Genel Olarak Allah'ın Veli Kulları Hakkındaki Aşırılık	43
Beşinci Bölüm: Mezarların Üzerine Bina Yapma Bid'ati ve Onunla Mücadele Etmek.....	50
Birinci Konu: Kabirperestlerin Kabirler Üzerine Bina Yapılmasındaki İnaçları	50
İkinci konu: Hanefi Alimlerinin, Kabirlerin Üzerine Bina Yapılmaması ve Yıkılmasının Zarureti Hususunda Uyarıda Bulunan Sahih Hadislerden Çıkarımlarda Bulunmaları	53
Birinci Hadis:	53
İkinci Hadis:.....	54
Üçüncü Hadis:	54
Dördüncü Hadis	54
Beşinci Hadis:	55

Üçüncü Konu: Hanefi Alimlerinin, Kabirlerin Üzerine Bina Yapılmaması ve Yıkılmasının Zarureti Hususundaki Gayretleri.....	56
Dördüncü Konu: Hanefi Alimlerin, Kabirperestlerin Kabirler Üzerine Bina Yapma Hususundaki Bazı Şüphelerini Geçersiz Kılmaları	59
Birinci Şüphe: Kabirperestler kabirlerin üzerine bina yapmanın haramlığı hususunda şöyle iddiada bulunmuşlardır:.....	59
Şüpheyeye Verilen Cevap	60
İkinci Şüphe: Kabirperestlerin- Allah Teâlâ'nın- bu sözünü delil getirmeleri: (Duruma hakim olanlar ise, “Üzerlerine mutlaka bir mescit yapacağız” dediler.) [Kehf Sûresi 21. ayet].....	61
Şüpheyeye Verilen Cevap	61
Üçüncü Şüphe: Kabirperestlerin peygamberlerin kabirlerinin üzerine cami ve kubbeler inşa etmenin İslâm ümmetine miras kalan bir iş olduğu iddiası.....	61
Şüpheyeye Verilen Cevap	62
Dördüncü Şüphe: Kabirperestlerin Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in ve iki güzide sahabesinin -radiyallahu anhum- kabirleri üzerine inşa edilen kubbeyi kendilerine dayanak edinmeleri	62
Şüpheyeye Verilen Cevap	62
Sonuç:	64